



# Tota la Sagrera

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I VEÏNES DE LA SAGRERA

NÚM. 210 • OCTUBRE 2025

Foto: Nau Bostik



nau   
Bostik

10   
ANYS

»» Coneix els nostres  
**CURSOS HOMOLOGATS**

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR

**IMATGE PER AL DIAGNÒSTIC  
I MEDICINA NUCLEAR**

MODALITAT: PRESENCIAL/DISTÀNCIA HORARI: MATÍ/TARDA

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR

**RADIOTERÀPIA I DOSIMETRIA**

MODALITAT: PRESENCIAL HORARI: TARDA

CICLE FORMATIU DE GRAU SUPERIOR

**HIGIENE BUCODENTAL**

MODALITAT: PRESENCIAL HORARI: MATÍ

CICLE FORMATIU DE GRAU MITJÀ

**CURES AUXILIARS D'INFERMERIA**

MODALITAT: PRESENCIAL/DISTÀNCIA HORARI: MATÍ/TARDA

Pregunta'ns pels nostres cursos de «««  
**FORMACIÓ CONTINUADA**

**Edita:**

Associació de Veïns i Veïnes de la Sagrera  
Equip de redacció:  
Agustí Carrillo, Jaume Matas, Oleguer  
Méndez, i Antonio Ibáñez.

**Redactors:**

Nau Bostik (Nora Grijalba i entitats residents), Patricia Rivera (A la Sagrera fem via), Ferran Federico (Comissió de Festes), Cristina Raso Boluda (LaSagrerina.com), Antonio Ibáñez Alonso, Jordi Vilagut Munt (LSEM lletres / Mots encreuats), Quim Terré i Joan Gironès (Centre Documentació), Joan Pallarès-Personat, Elena Bigas (LSEM coneixement), Carlos Plaza (Llibreria Ulises), Equip Campanya de juguines, Amanda Carmona (La Sagrera en femení), Rosa M. Ricart (Mirada de dona), Juan López (Photosagrera), Biblioteca La Sagrera-Marina Clotet, Anna M. Casanova Català (escriptora), Maria Cabré (Hogar de Maria), Agustí Carrillo (Redacció i articles), Altres mitjans d'informació (Betevé, 3Cat).

**Correcció:**

Agustí Carrillo

**Publicitat:**

Francisco Jiménez · 686 041 302

**Maquetació revista:**

Denis Matas

Associació de Veïns de la Sagrera:  
Casal de Barri Torre de la Sagrera  
Carrer Berenguer de Palou, 64-66  
Barcelona 08027 - Tel. 93 408 13 34  
avv.lasagrera@gmail.com

**Web:**

[www.avvlasagrera.com](http://www.avvlasagrera.com)

e-mail revista Veïns de la Sagrera:  
totalasagrera@gmail.com

**Imprimeix:**

Gramma Graf SCCL · Tel. 93 389 94 67  
Dipòsit legal: b-19006-2012

La revista TOTA LA SAGRERA i l'AVV no es fan responsables del contingut de les informacions signades pels redactors, col·laboradors o particulars.

Amb el suport de:



**EDITORIAL N. 210**

OCTUBRE 2025

**NOU CURS, NOUS OBJECTIUS**

Portem un parell de mesos del nou curs 2025-26, i l'activitat a la Sagrera és constant. Des de l'AVV intentem fer un seguiment de totes les activitats que poden afectar el veïnat, per tal d'incidir i donar suport a aquelles que ens poden millorar la vida. Ens agradaria poder-hi arribar a més llocs i poder intentar solucionar més problemes, però cada vegada som menys i necessitem que les sagrerencs i els sagrerencs prenguin consciència que les millores no venen soles i que les Administracions no sempre actuen seguint les necessitats dels ciutadans, sinó les seves polítiques de partit, i si volem que trepitgin més el territori ens calen mans, persones, grups, plataformes..., el que calgui per adequar els plans municipals a les necessitats reals dels que vivim a la Sagrera. Des de l'AVV de la Sagrera sempre tenim les portes obertes a totes i tots els que vulgueu fer un cop de mà, ja que un dia podem lluitar per un problema que ens afecta directament, però un altre podem tendir la mà a altres veïns que en tenen d'altres. Penseu-hi i us esperem.

Veureu en les pàgines següents que celebrem el desè aniversari de la Nau Bostik com a centre cultural privat que porta tots aquests anys duent al barri multitud d'activitats que han situat la Sagrera en circuits molt més amplis que el simple barri. Enhorabona per tot el que ens aporte. Potser és hora ja que l'Ajuntament es defineixi de cara a saber quin futur pot tenir aquest equipament, i quines actuacions cal dur a terme, perquè volem equipaments, però que no suposin un risc per als ciutadans, ja que terres contaminades i teulades de fibrociment no és el que necessitem, i encara menys l'institut-escola veí.

També apareixen problemes ben punyents, com la formigonera contaminant a l'àrea de l'estació ferroviària i que perjudica un nombre important de veïns. O els diversos assentaments que també han anat creixent al voltant de les obres d'aquesta mateixa estació, amb els problemes socials, de convivència i de salubritat que comporten en tota aquesta zona. Aquí tenim diverses administracions implicades i que han d'arromangar-se per trobar solucions definitives, i que no siguin portar el problema a altres punts de la ciutat, que d'això els sagrerencs estem ben servits.

Trobareu tot un munt d'activitats de diverses entitats del barri, i com sabem que encara n'hi ha moltes més, des d'aquí us animem a fer-nos-les arribar perquè us les publiquem i així ajudar a fer visible la fortalesa del nostre teixit associatiu. N'hi ha per a tots els gustos!

I acabem la revista amb una crida al civisme i a l'educació, perquè trobem al barri múltiples exemples de no complir unes normes de convivència que són necessàries per al nostre propi benestar. Siguem conscients que hem de ser reivindicatius en les millores, però hem de començar donant exemple nosaltres mateixos. Recordem que el barri és de tots!

Per últim, desitjar una bona Festa Major a tot el veïnat, ja que en pocs dies la tindrem aquí i és un bon moment per viure i convida moments d'alegria i diversió. Celebrem-la amb respecte, tant als espais com sobretot a les persones.

AGUSTÍ CARRILLO | AVV DE LA SAGRERA

Els nostres horaris d'atenció a les veïnes i els veïns  
Dilluns, dimecres i divendres de 18:00h a 20:00h

Ens trobaràs:  
Casal de Barri Torre de La Sagrera  
Carrer de Berenguer de Palou 64-66  
08027 Barcelona

Telèfon: 93 408 13 34  
Correu: [avv.lasagrera@gmail.com](mailto:avv.lasagrera@gmail.com)  
[@avvlasagrera](https://www.instagram.com/avvlasagrera)

## DEU ANYS DE LA NAU BOSTIK, UN ESPAI DE RESISTÈNCIA EN UNA BARCELONA CADA COP MÉS HOSTIL

Deu anys després de la seva creació, la Nau Bostik és avui un imprescindible **espai social i de cultura de gestió comunitària** situat al barri de la Sagrera de Barcelona. Amb una forta capillaritat amb l'entorn, acull activitats impulsades per múltiples entitats del barri, que hi participen activament. “Aquell 15 de febrer del 2015 semblava poc probable que arribaríem fins aquí”, recorden des del col·lectiu que el gestiona.

Des d'aleshores, han defensat l'espai davant la pressió immobiliària: “Hem aguantat, hem resistit i tenim la ferma voluntat de continuar construint aquest **espai esgarripat a l'especulació immobiliària**”, afegeixen. En aquest sentit, la Bostik s'ha integrat en un ecosistema d'economia social i solidària que vol preservar la memòria obrera del barri i impulsar “una cultura accessible, crítica i transformadora”. El seu horitzó és clar: “Lluitem per consolidar un model on la cultura esdevé un dret fonamental i no un element instrumental per fomentar l'activitat econòmica i el turisme”.

**La Nau Bostik**, una antiga fàbrica d'adhesius construïda als anys seixanta, formava part d'una multinacional nascuda el 1889 als Estats Units. El seu nom prové de la fusió del nom Boston amb stick (adhesiu en anglès). Després del seu tancament el 2006, l'espai havia de ser enderrocat, però el 2015 un grup de veïns -bàsicament provinent de moviments socials- en va aconseguir l'ús temporal. “*Vam contactar amb la immobiliària i li vam demanar que ens cedissin l'espai mentre no en fes ús*”, expliquen els seus integrants. Des



d'aleshores, l'antiga fàbrica s'ha transformat en un **espai cultural viu i obert al barri**, de gestió comunitària -és a dir, ciutadana- sent així “part del patrimoni industrial de la Sagrera”.

### ENTENDRE LA CULTURA COM UN DRET FONAMENTAL

“La cultura comunitària és l'eix transversal de la Nau Bostik”, declara Jorge Sánchez, el seu coordinador. “*Entenem la cultura com un dret fonamental, no només com un art o espectacle, sinó com un procés col·lectiu*”, afegeix. Sánchez expressa que volen que la gent sigui subjecte cultural, no només consumidora. “*Aquí pots venir a veure un concert, però també organitzar-lo o formar-hi part*”. Tenen clar que democratitzar la cultura és un dels objectius i valors principals d'aquest espai.



La Nau Bostik s'ha convertit en un espai transversal i acollidor on conviuen escoles del barri que hi fan tallers, sindicats com el de l'Habitatge de la Sagrera que hi celebren reunions, i aficionats del Barça que hi veuen els partits. Des de concerts i exposicions fins a activitats educatives i assembleàries, la Bostik és part activa de la vida comunitària del barri.

Per celebrar el desè aniversari no han volgut fer una sola jornada, sinó que han decidit organitzar diferents activitats durant tot l'any, “per **projectar la Nau Bostik al barri i a la ciutat**”. A l'hivern van organitzar una calçotada molt participativa, a la qual van assistir més de mil persones. També va acollir La Juganera, un festival autogestionat i gratuït, oferint dos dies de música. Pel que resta d'any, una de les activitats organitzades serà unes jornades temàtiques al novembre que tractaran el dret a la ciutat, la cultura comunitària i els models de governança.

La Nau Bostik no és només un espai que acull activitats itinerants, sinó que hi conviuen entitats residents, creant així un ecosistema de projectes i un teixit associatiu. De fet, **més de 10 projectes tenen la seu a la Bostik**, i “a diari venen unes 120 persones a treballar-hi. A banda de la programació, és un equipament molt viu”, recalca Sánchez. A més, al cap de setmana pretén ser un espai lúdic per a famílies i persones de totes les edats.

També destaca pel seu model de gestió i sostenibilitat econòmica. “*El nostre model es basa en l'autogestió i el finançament propi*”, afirma Sánchez. “*No és una autogestió 100%, però hem sobreviscut 10 anys i els primers sis sense cap tipus de finançament públic*”. Sostenen el projecte amb el lloguer d'espais per a diferents esdeveniments, rodatges audiovisuals, quotes d'entitats residents i activitats obertes.

### INTERLOCUCIÓ DIFÍCIL AMB EL GOVERN MUNICIPAL

L'equip de la Bostik reivindica que l'Ajuntament compri l'immoble i garanteixi que la “**gestió continuï sent comunitària, no externa ni directa**”. Afirma que actualment hi ha hagut una aprovació inicial perquè el sòl de l'espai passi a ús d'equipament públic. A més, ara han topat amb una nova problemàtica, la relació amb el govern socialista de la ciutat: “*Bona part dels grups municipals —BComú ERC o Junts— donen suport a la Bostik, però el PSC ens bloqueja. L'actual govern no ens vol. Hem demanat reunions i no ens reben. No tenim interlocució amb el consistori*”, comenta Sánchez. Aquesta situació ha aturat provisionalment l'aprovació definitiva perquè es converteixi en un equipament públic.

Definida com “**un espai de resistència dins una ciutat cada vegada més hostil a l'autoorganització i als moviments socials**”, el seu equip afegeix que “*encara som aquí perquè fer-nos fora tindria un cost polític molt alt*”, tot i la manca de finançament públic, els entrebancs administratius i la inacció institucional. La samarreta de l'efemèride ho resumeix clarament: “**10 anys de Nau Bostik exercint el dret a la ciutat**”.

“*Sabem que la Bostik no és nostra. La gestionem, però volem que sigui un espai de ciutat, que es quedi*”, afirmen des del col·lectiu. Cosa que passa per la compra pública, però mantenint un model de gestió comunitària, que ja es dona en espais com l'Ateneu de 9 Barris o Can Basté. “*Barcelona necessita espais que no siguin només contenidors d'activitats, sinó que estiguin impregnats d'una mirada comunitària i d'un compromís amb el dret a la ciutat*”, conclouen els seus membres.

Text del Diari Públic  
Ariadna B. Cruz  
Barcelona-01/08/2025



# ALGUNES DE LES ENTITATS RESIDENTS DE LA NAU BOSTIK



## REVISTA 5W

La Bostik és un espai solidari i creatiu, de trobada entre persones i entitats, arrelada a Barcelona però amb valors universals. Fuig de la institucionalització perquè ofereix un discurs alternatiu per mirar l'entorn més proper i, també, el món. La Bostik és un d'aquells espais autèntics per fer avançar idees necessàries, sobretot en un context internacional marcat per l'auge de l'extrema dreta.

[www.revista5w.com](http://www.revista5w.com)



## EL GLOBUS VERMELL

Per a nosaltres la Nau Bostik té dos valors importantíssims: per una banda, el valor patrimonial de l'edifici, com a un dels últims testimonis del passat industrial del barri, i, d'altra banda, el valor social i cultural, com equipament comunitari i autogestionat amb una àmplia programació d'activitats, amb espais a disposició del barri i la ciutat i amb un hotel d'entitats vinculades a l'economia social i solidària i a la cultura.

[www.elglobusvermell.org](http://www.elglobusvermell.org)



## HORSTIK

El nostre interès en la cura del medi ambient i la preocupació per aconseguir un món més sostenible ens va dur ja fa cinc anys a crear un hort urbà en un terrat de la nau. Estem implicades en el projecte Barcelona+Sostenible i participem en les seves activitats com jornades de portes obertes, xerrades i accions per conscienciar el veïnat i les escoles sobre la importància de tenir cura del nostre entorn.

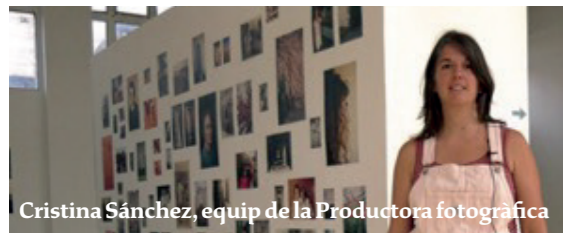
[@horstik\\_naubostik](https://twitter.com/horstik_naubostik)



## FRONTERES INVISIBLES

Compartim els valors i la proposta política que creix a la Nau Bostik, així com el seu esperit cultural, artístic i social que ofereix un petit espai de respir en una ciutat cada cop més trencada. La Nau és sense cap mena de dubte una oportunitat per tots els qui hi residim, però creiem que també és una oportunitat per cada una de les veïnes que conformen la ciutat. La Nau és de totes; un humil refugi per totes.

[www.fronteresinvisible.wixsite.com](http://www.fronteresinvisible.wixsite.com)



## LA PRODUCTORA FOTOGRAFICA

Ens encarreguem de la creació, acompanyament, promoció i el desenvolupament de projectes fotogràfics d'actualitat social compromesa. Pensem en la fotografia com a eina de sensibilització i transformació social. El projecte Bostik ha de seguir lluitant per apropar la cultura, la fotografia i l'art al barri de la Sagrera.

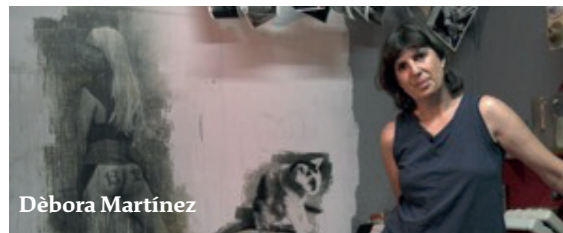
[www.laproductorafotografica.com](http://www.laproductorafotografica.com)



## PROLLEMA

La Nau Bostik és llavor i refugi. PROLLEMA, neix, creix, es referma i es projecta en el futur sota l'aixopluc i acompanyament de la Nau Bostik. Al 2017 creuem la porta del carrer Ferran Turné testimoniant des d'aleshores els canvis de la Nau (espais, persones, projectes, entitats...) i esdevenim projecte resident el 2021, quelcom que permet professionalitzar la nostra tasca, podent incrementar la seva qualitat, significat alhora projecció i reconeixement. Llabor, refugi i model. PROLLEMA i la Nau Bostik, quelcom indissociable.

[www.prollema.org](http://www.prollema.org)



## LA PERVERSA

La Perversa és un espai que vol compartir l'art i el coneixement d'una manera senzilla amb l'objectiu principal de fomentar espais d'amabilitat fugint dels relats patriarcal de la col·lectivitat. Cerca una altra forma de vinculació des de l'amor i que això s'expandeixi a la Bostik, al barri de la Sagrera i al món sencer.

[www.laperversa.com](http://www.laperversa.com)



## ProperESS

La comunitat urbana dels barris del districte de Sant Andreu pensem que la Nau Bostik ha de ser una de les nostres seus territorials. Un dels objectius que trobem dins del programa de la Generalitat és, precisament, promoure i garantir els béns comuns urbans i ja fa 10 anys que la Nau Bostik lluita, justament, per esdevenir i mantenir-se com a bé cultural i artístic obert a totes les veïnes del barri de la Sagrera.

[www.properess.cat](http://www.properess.cat)

# INAUGURACIÓ DELS JARDINS DE LA TORRE DEL FANG



Dissabte 18 d'octubre es va celebrar l'acte d'inauguració dels Jardins de la Torre del Fang, a l'extrem sud de la Sagrera. L'acte va comptar amb la presència de l'alcalde Barcelona, Jaume Collboni, i també de la regidora del districte de Sant Andreu, Marta Villanueva.

Segons les paraules protocol·làries d'aquestes autoritats aquesta intervenció suposa un pas endavant en la reurbanització de la zona com a porta d'entrada al futur **Parc del Camí Comtal**, una gran zona verda de quatre quilòmetres per damunt de les vies del tren entre Sant Andreu i la Sagrera que, amb les seves 40 hectàrees, esdevindrà el parc més gran de Barcelona i l'eix vertebrador entre els barris de l'entorn.

Es tracta de la primera fase d'urbanització de l'entorn de la Torre del Fang entre els carrers Espronceda, Clot i Bac de Roda per a solucionar el desnivell entre aquests carrers i la Torre del Fang. L'actuació ha comportat l'arranjament de la superfície i la formació de talussos per a aconseguir la topografia definitiva. Segons han informat els tècnics, ha inclòs la retirada de les antigues infraestructures d'obra i de formigó, la impermeabilització i protecció del túnel de l'Alta Velocitat i el sistema de drenatge.

La nova zona verda per al veïnat disposa d'un espai central amb dos accessos adaptats, una zona equipada amb calistènia, paviment de terra i il·luminació que permeten el seu ús per a activitats d'esbarjo fins a la urbanització definitiva. Els treballs han estat executats per Barcelona Sagrera Alta Velocitat (BSAV) i han suposat una inversió d'1,2 milions d'euros. Aquesta actuació també comptava amb part del pressupost pactat amb el grup municipal ERC.

Uns dies abans d'aquesta inauguració des de la FAVB es publicava el següent:

## Comunicat de les associacions veïnals de Navas/Torrent de la Guineu, Clot-Camp de l'Arpa, La Sagrera, Provençals de la Verneda i Sant Martí de Provençals

Barcelona, 16 d'octubre de 2025- Les associacions veïnals dels barris de l'entorn de la Torre del Fang volem manifestar la nostra posició davant la inauguració, aquest dissabte 18 d'octubre, de la primera fase de la nova zona verda (els Jardins de la Torre del Fang).

Malgrat que aquest projecte és també fruit de **molts anys de lluita i reivindicacions veïnals**, lamentem profundament que **no se'ns hagi convidat a participar en l'organització de l'acte d'inauguració**. Aquesta exclusió evidencia que encara cal



avançar cap a una **participació veïnal més efectiva, continuada i mancomunada**, imprescindible per a una gestió democràtica i transparent de la ciutat.

**Valorem positivament** aquest primer pas per a la recuperació de l'espai, **tot i el retard acumulat** i el fet que encara **no s'hagin incorporat propostes essencials** com la instal·lació de jocs infantils, la creació d'hortos urbans comunitaris o la millora de la il·luminació nocturna. Demanem que aquestes mancances s'implementin el més aviat possible i que se'ns convoqui per tractar-les conjuntament amb l'Ajuntament i Barcelona Sagrera Alta Velocitat.

Reivindiquem igualment que s'iniciï **immediatament la licitació del projecte de rehabilitació de la Torre del Fang**, amb l'objectiu que les obres puguin començar abans d'acabar aquest mandat, i que es faci **en base als consensos assolits a la Taula de la Torre**, que hauria de reactivar-se sense més demora.

A més, volem denunciar que, **malgrat els avenços urbanístics**, a l'entorn de la Torre del Fang **persisteixen greus problemàtiques** que afecten la salut i la convivència: **manca de neteja, presència excessiva de rates i, sobretot, assentaments en condicions indignes i insalubres**. No podem parlar d'una ciutat justa ni d'una veritable recuperació de l'espai públic mentre hi hagi persones vivint en situació d'exclusió, sense accés a serveis bàsics.

Exigim que les administracions competents **abordin aquestes situacions amb sensibilitat i responsabilitat**, garantint **solucions habitacionals dignes i estables** per a totes les persones afectades -especialment en casos de vulnerabilitat o presència de menors-, **independentment de la titularitat del terreny** (municipal, d'Adif o d'altres). **El dret a un habitatge digne és un dret humà fonamental**, i no pot quedar condicionat per qüestions administratives.

Finalment, reclamem que els **districtes de Sant Andreu i de Sant Martí** ens convoquin **amb urgència** per treballar de manera participativa i consensuada totes aquestes qüestions, algunes de les quals afecten greument la salut, la convivència i la dignitat de les persones del barri.

## Més informació:

AV Navas/Torrent de la Guineu: Alfred Puig, 609 13 35 06  
AV Clot-Camp de l'Arpa: Miquel Catasús, 661 09 06 00  
AV La Sagrera: Jaume Matas, 696 04 21 71  
AV Provençals de la Verneda: Tonia Giménez, 640 157 990  
AV Sant Martí de Provençals: Juanjo Sánchez, 933 141 407

## ENGEGA UNA NOVA EDICIÓ DE L'ESCOLA DE SALUT A LA SAGRERA!

Des del procés comunitari **A la Sagrera Fem Via**, tornem a engegar una nova edició (II) de l'**Escola de Salut +65 anys** a la Sagrera amb persones que es troben en situació de soledat no desitjada. L'objectiu és millorar el seu benestar físic, emocional i social, ja que moltes persones no tenen xarxa de relacions socials, no surten de casa i se senten malament. L'accés és obert a persones residents al districte de Sant Andreu i al barri de la Sagrera.

Cada setmana s'ofereixen activitats gratuïtes dinamitzades per professionals que els ajudaran a sentir-se millor. El calendari de les sessions per a aquesta edició marca que es faran tots els dimecres en el mateix horari (a les 10:30h).

L'inici de l'Escola de Salut va ser l'1 d'octubre, i la finalització serà el 17 de desembre. Les sessions dels mesos d'octubre i novembre es faran a la **Biblioteca La Sagrera-Marina Clotet**. La resta de sessions es faran al **Casal de gent gran La Palmera**.

Les inscripcions es fan per derivació, principalment des dels serveis sanitaris i socials del barri (**CAP, Serveis Socials i Residència**). Però també, en aquesta edició, hi participen altres serveis i equipaments com **Konsulta'm +65 anys** i el **Casal Parroquial**, en cas de detecció de possibles casos. Si coneixes algú que podria beneficiar-se'n, pots comentar-ho amb el seu professional de referència.

Per a aquesta edició comptem amb la col·laboració d'equipaments, serveis, entitats i veïnat voluntari al qual volem agrair la seva participació i implicació en el projecte. Sense elles no seria possible:

- **Agència de Salut Pública** - **Associació Contra el Càncer** - **Biblioteca La Sagrera-Marina Clotet** - **CAP La Sagrera** - **Càritas** - **Casal de Gent Gran La Palmera** - **Espai Jove Garcilaso** - **Konsulta'm + 65 anys** - **Casal Parroquial Crist Rei** - **Residència La Sagrera** - **Veïnat Voluntari**

Patricia Rivera, Tècnica comunitària de A la Sagrera Fem Via

**DESCOBREIX l'Escola de Salut de la Sagrera!**

Si tens més de 65 anys i vols sentir-te més activa, acompanyada i amb més energia, l'Escola de Salut és per a tu! Oferim activitats gratuïtes cada setmana perquè et cuidis físicament, emocionalment i socialment, sempre amb l'ajuda de professionals experts. Vine, fes salut, coneix gent nova i gaudeix del projecte comunitari del barri de la Sagrera!

**Inscripció**  
Les inscripcions es fan per derivació des dels serveis socials i sanitaris del barri (CAP, Serveis Socials i Residències). Si coneixes alguna persona que hi pugui estar interessada, anima-la a comentar-ho amb el seu professional de referència.

**Vols col·laborar amb el projecte?**  
Si ets una persona veïna, entitat o servei del barri i vols donar suport a aquest projecte, contacta'ns. Estarem encantades de buscar sinergies i explorar opcions.

Vine a la Torre de La Sagrera (c/ de Berenguer de Palou, 64-66) i pregunta per la Patricia del Procés Comunitari A la Sagrera Fem Via.  
Envia'ns un correu a: [dinamitzaciocomunitaria@torrelasagrera.cat](mailto:dinamitzaciocomunitaria@torrelasagrera.cat)

**ORGANITZA:** Agència de Salut Pública, Biblioteca La Sagrera - Marina Clotet, CAP La Sagrera, Càritas, Casal de Gent Gran La Palmera, Espai Jove Garcilaso, Konsulta'm + 65, Veïnat Voluntari.

**COL·LABORA:** Ajuntament de Barcelona - Districte de Sant Andreu, Consell de Catalunya - Departament de Salut, Departament d'Acció Social i Comunitari, Consell de Catalunya - Departament de Drets Socials i Treball.

## FESTA POPULAR D'INICI D'ESTIU



Aquest any, la celebració de **Sant Joan** al nostre barri ha tornat a ser un èxit de participació i bon ambient. **La Flama del Canigó** va arribar puntual i, com cada any, va encendre la nostra foguera, donant el tret de sortida a una nit molt especial.

Després del foc, la festa va continuar amb la ballada de les **gegantes**. Els **diables**, amb el seu espectacle de foc i tambors, van fer vibrar tothom amb el **correfoc**, creant un ambient festiu i emocionant que ja s'ha convertit en una cita esperada per a grans i petits.

Un cop acabats els actes, va arribar l'hora del sopar a la fresca, un moment ideal per retrobar-se amb els veïns i compartir taula. La plaça es va omplir de taules, plats casolans i ganes de passar-ho bé. Un espai de convivència que cada any ens recorda la importància de fer barri entre tots.

Per tancar la nit, vam comptar amb la música del **PD DJ GEORGE GEE**, que va animar la festa fins ben entrada la matinada. Música per a tots els gustos i moltes ganes de ballar van posar el punt final a una revetlla.

I ara que ja hem deixat enrere Sant Joan i les vacances... ens preparem per a la **Festa Major!**

Apunteu les dates: del **13 al 23 de novembre** el barri tornarà a omplir-se d'activitats, música, cultura i vida. La Comissió de Festes ja està treballant amb molta il·lusió, i ben aviat compartirem el programa d'activitats perquè tothom pugui gaudir-ne.

Comissió de Festes de la Sagrera

# BARCELONA LLIURE



# D'AGRESSIONS SEXISTES

Si has viscut alguna agressió i necessites suport, pots contactar amb:

# 112

TELÈFON D'EMERGÈNCIES

Atenció 24 hores, 365 dies

En català, castellà, anglès, francès i alemany.

# 900 900 120

CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Atenció 24 hores, 365 dies l'any, en 124 idiomes

Confidencial i gratuït



# XERRADA SOBRE LA COVID PERSISTENT A LA TORRE DE LA SAGRERA

## UNA MALALTIA ATRAPADA ENTRE LA INVISIBILITZACIÓ, EL MALTRACTAMENT I LA INCOMPRESIÓ

El dissabte 18 d'octubre es va celebrar a la Torre de la Sagrera la xerrada **“La Covid Persistent, una malaltia atrapada entre la invisibilització, el maltractament i la incomprensió”**, impulsada per la **Comissió de Salut de Sant Andreu**. Tot i coincidir amb la inauguració dels nous jardins de la Torre del Fang, que comptava amb la presència de l'alcalde, l'activitat va ser tot un èxit, amb més de quaranta persones que van participar activament en una trobada distesa entre veïns, afectades i membres de les comissions de salut del districte de Sant Andreu i Nou Barris.

Com a ponents hi van intervenir Cristina Raso Boluda, veïna de la Sagrera i impulsora del **Collectiu d'Afectades i Afectats per la Covid Persistent**, la doctora **Gemma Torrell**, metgessa de família, i **Òscar Martínez Rivera**, professor de la facultat d'Educació social i Treball Social Pere Tarrés (URL).

Cristina Raso Boluda va explicar que la Covid Persistent “és una malaltia cruel”, ja que **no disposa de biomarcadors** que permetin reconèixer-la clínicament, fet que deixa els malalts **exposats a la incredulitat i a l'infradiagnòstic**. Va remarcar que **no és una malaltia visible ni lineal**: una persona pot semblar estar bé i, al cap de poques hores, patir una recaiguda que l'obliga a guardar llit. Aquest caràcter imprevisible complica la convivència amb la malaltia, i el context social tampoc ajuda: “vivim en una societat que vol fer veure que la Covid ja no existeix”.

Des del collectiu es denuncia que **l'Administració ha abandonat els malalts**, amb el tancament de totes les unitats especialitzades (actualment només en queda una d'activa, a Can Ruti) **sense reforçar ni destinar a l'atenció primària els recursos que abans es posaven en aquestes unitats**.

La doctora Gemma Torrell **va insistir que la primària és el circuit natural** per atendre aquests pacients: “el metge o metgessa de família ha d'acompanyar, fer seguiment i adaptar-se a la variabilitat dels símptomes per millorar la qualitat de vida”.

També va remarcar que, **encara que no hi hagi un tractament específic**, és essencial **fer un seguiment i un acompanyament continuat**. Va animar les persones afectades a **defensar la seva realitat subjectiva i a fer còmplices els professionals de la salut**, establint relacions de confiança que permetin un seguiment constant de l'evolució de la malaltia. Segons va explicar, al **Parlament Europeu** s'està treballant molt bé en



l'elaboració de protocols per a l'atenció dels pacients amb Covid Persistent, però aquests documents no arriben als **sistemes sanitaris estatals**, fet que en dificulta la implementació efectiva.

Algunes afectades presents van compartir experiències de **maltractament i incredulitat** dins el sistema sanitari, fet que sovint les fa dubtar de la seva pròpia condició i agreuja l'impacte emocional de la malaltia.

L'Òscar Martínez Rivera va parlar de la **vulnerabilitat en què queden els pacients** davant d'una societat que vol oblidar la pandèmia i **no està preparada per acollir persones amb discapacitat o limitacions cròniques**. Va reflexionar sobre com **la nostra societat castiga la no productivitat**, marginant aquelles persones que no poden mantenir el ritme habitual de treball: “les societats que només valoren la productivitat tendeixen a descartar els qui no hi encaixen”.

Una dada que va colpir el públic va ser la que va aportar la doctora Torrell: **a Alemanya, el cost d'atendre els malalts de Covid Persistent —assistencialment i socialment— s'estima en un 0,75% del PIB nacional**. Aquestes xifres evidencien la magnitud d'una problemàtica que, segons el collectiu, continua **sense resposta institucional a Catalunya**. Des de la Secretaria de Participació s'han aturat les reunions amb els afectats, i des del nou govern **encara no s'ha donat resposta a preguntes bàsiques** com quantes persones pateixen la malaltia al nostre país.

Cristina Raso Boluda



**La Sagrerina.com**  
Diari independent de la Sagrera

## LA SAGRERA ALS MIJANS!



### ELS ASSENTAMENTS PROLIFEREN A LA SAGRERA

Adrià Calvo - 16 de setembre del 2025 - Betevé

El barraquisme és una realitat que no s'ha erradicat mai del tot a Barcelona, amb població fluctuant que aprofita solars buits per establir-hi la seva casa precària. L'entorn de la futura estació de la Sagrera, amb milers de metres quadrats pendents d'urbanitzar, s'ha convertit en un espai on en els darrers anys hi han proliferat barraques: **“No tinc llum ni aigua, però al menys no dormo al carrer”**, es justifica un dels nois que **fa vuit mesos que viu en un infrahabitatge** que ell mateix va construir amb planxes de fusta i plàstics. Ell és una del **mig miler de persones que actualment viu en assentaments i ocupa locals** de Barcelona, segons les xifres de l'Ajuntament.

És a tocar de l'**antiga Estació de Mercaderies de la Sagrera**, en un solar on hi ha previst aixecar habitatges i una zona verda. Mentre això no arriba, des de fa més d'una desena d'anys **hi fan vida una cinquantena de persones** que s'han distribuït l'espai segons la seva procedència. La majoria no volen parlar davant de càmera, però no tenen problemes en explicar-nos les particularitats de l'assentament. Aquí hi viuen **famílies d'origen romanès, també amb infants** que diuen que estan escolaritzats en centres propers. En el campament hi ha una piscina inflable per jugar a l'estiu, joguines entre ferralla i fins i tot hi ha gallines que campen lliurement per l'espai.

Una altra zona l'ocupen **nois magrebins, la majoria procedents del Marroc**. L'Adnane n'és un, que viu acompanyat del seu gos en un receptacle de fusta que fa tot just tres metres quadrats. Explica que ha viscut a Igualada, Vilafranca i València, cobrant en negre feines a l'obra: **“Et paguen 35 € per dia i un dia et volen i l'altre, no. Per això prefereixo recollir ferralla”**. Aquest és el principal mode de supervivència tant d'uns com d'altres: amb la revenda del material es pot arribar a guanyar entre 350 € i 400 € cada mes. També s'abasteixen de menjar gràcies al repartiment que fa Càritas. [...]

Com el de l'antiga Estació de Mercaderies de la Sagrera, **a tocar del Pont del Treball** hi ha un solar amb cases precàries d'autoconstrucció que es poden veure des del carrer. Quan hem preguntat als qui hi fan vida, ens conviden a entrar perquè “no hi ha res a amagar”. Són una seixantena de persones que **comparteixen barraques de fusta amb matalassos al terra, utensilis per cuinar i una acumulació d'objectes de tota mena**. L'anar i venir de rates al solar és continu. [...]

Als assentaments, totes les persones que hi malviuen ens expliquen que **no hi ha problemes de convivència entre ells**. Hi coincideixen també els veïns, que asseguren que la vida a les barraques passa més aviat desapercebuda i que ja s'ha convertit en part del paisatge de la Sagrera. Això sí, Oleguer Menéndez, membre de l'**Associació de Veïns de la Sagrera**, considera que hi ha un problema de salubritat: **“El principal problema és sanitari perquè els veïns han de conviure amb brutícia”**.



### EL TANCAMENT DE LA POLÈMICA PLANTA DE FORMIGÓ DE LA SAGRERA PODRIA SER IMMINENT

Fàtima Ortí - 22 d'octubre del 2025 - Betevé

L'Ajuntament ha confirmat a la **Comissió d'Urbanisme** el que ja us vam avançar a l'**Infobarris**: el **tancament en breu** de la planta de formigó que encara continua activa a les obres de la Sagrera. La tinenta d'alcaldia d'Urbanisme, Laia Bonet, ha acceptat el prec de Barcelona en Comú que en demana el tancament la setmana que ve, **com a màxim el 30 d'octubre**. D'aquesta manera **s'acabaria el malson de més d'un any** de soroll i contaminació de pols de sílice que pateixen mig miler de veïns que van entrar a viure als **pisos nous de la baixada de la Sagrera**. Els veïns estan realment esperançats amb aquest possible tancament imminent de la formigonera. La raó és que estan farts de conviure cada dia i durant més de 12 hores amb la **pol·lució de sílice, el soroll, les vibracions i la contaminació** que els genera tenir aquesta planta de formigó a només **20 metres de casa**. Han fet protestes, han enviat queixes a l'Ajuntament i s'han reunit amb tècnics i polítics en múltiples ocasions.

De fet, al consell plenari d'aquest mes d'octubre la regidora del districte, **Marta Villanueva, va confirmar als veïns que la formigonera es tancaria a finals d'any**. Ara l'Ajuntament especifica que la data no la poden assegurar, però que l'objectiu és cessar l'activitat al més aviat possible, tot i que **el temps dependrà dels tràmits administratius** que s'han posat en marxa.

Els veïns alerten que en l'últim any l'**espai ha canviat totalment** i ara té **200 habitatges nous** —on viuen més de **500 persones**— que se situen a uns 20 metres de la planta formigonera. “A més, hi ha un centre sanitari especialitzat en pediatria on cada dia es visiten **nadons i embarassades**”. No és normal que sigui a **dos metres de tota aquesta contaminació**“, assegura Carlos Aguilar, de la plataforma Fora Formigonera de la Sagrera.

En aquesta línia, una altra veïna, Montse Flores, ha destacat que la formigonera els “està ofegant i ha de tancar de manera immediata **per la salut de les veïnes i per la dignitat de la ciutat**“. A més, conclou que s'ha de tancar el procés amb el desmantellament de les dues plantes.

Al maig, **Adif va tancar una de les dues plantes** i, ara, l'Ajuntament té en marxa el procediment per desmantellar-la i eliminar tot el material que encara en queda, sense ús, a la zona. En el seu moment, **Adif es va comprometre a desmuntar** i retirar aquesta planta de formigó, però de moment encara està pendent que sigui complet al 100 %.

“Ara **han començat a treure algunes màquines** i es nota la feina que fan”, expliquen els membres de la plataforma. Els veïns lamenten que l'espai està ple de bassals d'aigua estancada, materials i maquinària. **“Quan hi ha vent la pols acumulada s'aixeca** i continuem rebent-ne les partícules contaminants: **s'ha d'eliminar del tot**“, reclamen.



L'HABITATGE ÉS  
**UNDRET,**  
NO UN NEGOCI!  
AMB AQUESTS PREUS NO PODEM VIURE!

## NOU PLA D'HABITATGE 2025-2032



El passat dia 26 de març, l'ajuntament va convocar una taula rodona sota el títol de **NOU PLA D'HABITATGE: 2025-2032**, amb l'objectiu d'analitzar el problema de l'habitatge a la ciutat, concretament al Districte de Sant Andreu.

D'una banda, es tractava de recaptar idees sobre com **AMPLIAR EL PARC ASSEQUIBLE, UNIVERSALITZAR EL DRET A L'HABITATGE**: mobilització del sòl, adquisició i captació d'habitatge.

Igualment es va tractar de com **ATENDRE LA VULNERABILITAT RESIDENCIAL**: prevenció de l'exclusió residencial, atenció a l'emergència i la pèrdua de l'habitatge.

També es va analitzar com **MANTENIR, REHABILITAR I MILLORAR EL PARC D'HABITATGES**: millora de la seguretat i l'habitabilitat, millora de l'accessibilitat, millora de la sostenibilitat i l'eficiència, política de rehabilitació.

El desenvolupament de l'esdeveniment només pot rebre el qualificatiu d'excel·lent. Tothom va tenir l'oportunitat d'exposar les seves aportacions i objeccions, i van sorgir nombroses propostes.

En primer lloc, es va assenyalar la necessitat d'edificacions específiques per a la gent gran, amb serveis específics, com a complement de les actuals residències. Són moltes les persones d'edat avançada, a les quals els sobra espai al seu pis, i que moltes vegades viuen en situació de soledat no desitjada, que necessiten companyia i/o ajudes per a pagar els serveis bàsics.

També calen construccions específiques per a estudiants, amb preus assequibles, fet que permetria a famílies més humils de la resta del territori enviar els seus fills a estudiar a la ciutat, sense la necessitat de realitzar desemborsaments en ocasions inassolibles.

Un altre objectiu de la trobada era buscar espais per a construir tant al nostre barri com al districte i la ciutat. En aquest punt, aprofitem per manifestar el nostre descontent respecte al desaprofitament de l'espai que es troba al carrer Hondures, entre els números 20 i 30. Es tracta d'un espai de sòl públic que porta molts anys en situació d'ús manifestament deficient. A què estem esperant?

D'altra banda, es va parlar de les ajudes econòmiques, la mesura disponible més immediata. En aquest cas es va proposar vetllar perquè es concedeixin a aquells que veritablement les necessiten

i no als més hàbils per a superar les dificultats que comporta la burocràcia.

La iniciativa és plausible, sens dubte. La qüestió que ens alerta és el moment; massa tard? Sí, atès que si l'increment de salaris no ho evita, arribarà un dia que els i les ciutadanes es llançaran als carrers a exigir solucions.

El problema és greu i ve de lluny. L'habitatge sempre ha estat un gran mal de cap, penseu que encara passen per la Meridiana persones que van arribar a pagar interessos del 17% per la seva hipoteca, i ara, en lloc de solucionar-se, s'agreuja dia rere dia, amb lloguers més cars i preus inassolibles, especialment per als joves. Les causes de per què ha adquirit aquestes dimensions, són diverses:

- La voluntat política, que no ha volgut o no ha sabut afrontar-ho, i ha protagonitzat successos com la venda als fons voltor de pisos de protecció oficial a la nostra ciutat l'any 2014.
- El creixement de la població, gairebé a punt d'arribar als 8 milions a Catalunya.
- La **visa or** per a "immigrants *first class*", afortunadament ja retirada, una genialitat per a vendre l'estoc de les immobiliàries després de la crisi del 2008.
- Els pisos turístics. En aquest apartat, Ajuntament i el govern central semblen haver pres algunes mesures.
- Els salaris, que no creixen al ritme dels preus de l'habitatge. Els inquilins en aquest país són els més "exigits" de la UE, segons Eurostat, ja que més del 41% de les llars dediquen més del 40% dels ingressos nets al pagament del lloguer
- Altres paràmetres, com la composició de les famílies, monoparentalitat, separacions..., incideixen també en la gravetat del problema.

Per acabar, volem recordar les prop de 2000 persones sense sostre que malviuen a la nostra ciutat, a ells no els ocupa el preu de l'habitatge. Quina llàstima!

Benvinguda l'assumpció del problema; és inajornable imaginar fórmules per a resoldre'l el més aviat possible.

**Antonio I. Alonso.**



## SEGUEIX-NOS A LES NOSTRES XARXES SOCIALS



@mercatfelipii



Mercat Felip ii



## I ASSABENTA'T DE TOT EL QUE PASSA AL NOSTRE MERCAT, NOVETATS, PROMOCIONS I MOLT MÉS

# UNA SÒCIA DE LA SAGRERA ES MOU IMPULSA UN PREMI VINCULAT A LA UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU

El passat 23 d'agost, tot coincidint amb la clausura de la 57a edició de la **Universitat Catalana d'Estiu**, que se celebra cada any a Prada de Conflent, es va lliurar el **Premi Josefina Cortès i Gené**. Es tracta d'un certamen que, enguany, arriba a la segona edició i que porta el nom de la seva impulsora, sòcia de **La Sagrera Es Mou** i farmacèutica que, durant molts anys, ha regentat un despatx de farmàcia al barri de la Sagrera, en concret a l'avinguda Meridiana.

A banda de la seva llarga trajectòria professional, i de la seva expertesa en l'àmbit de les plantes medicinals, la Josefina Cortès s'ha caracteritzat per la seva tasca solidària i de suport a causes benèfiques. Actualment és vocal de Relacions Institucionals de La Sagrera Es Mou, on duu a terme fructífics iniciatives per aconseguir fons que contribueixen a fer possibles molts dels projectes que promou aquesta associació veïnal.

## Un guardó que reconeix la investigació sobre plantes medicinals

El Premi Josefina Cortès i Gené reconeix els treballs inèdits (i, per tant, no publicats), que investiguin sobre plantes medicinals dels Països Catalans, tot fent referència a les seves aplicacions en l'àmbit de la salut i a la flora del territori. El certamen també admet aquelles propostes biogràfiques relatives a farmacèutics dels Països Catalans que hagin excel·lit en els camps de la botànica, de la farmacognòsia o en la història de la farmàcia.

El prestigi del premi és indiscutible si tenim en compte que al guardó només hi poden optar els especialistes o estudiosos en la matèria. Una comissió avaluadora, presidida per la Josefina mateixa i en què hi participen en Joan Maluquer, secretari de la Universitat Catalana d'Estiu, i reconeguts especialistes en botànica i en farmàcia, és l'encarregada de seleccionar el projecte guanyador.

El reconeixement té una dotació de 2.000 euros, la meitat dels quals es lliuren en l'acte de concessió del premi i, la resta, un any després, un cop la persona guardonada presenta el treball elaborat.

## El doctor Josep Lluís Berdonces, guardonat en aquesta segona edició

Enguany, el Premi Josefina Cortès i Gené ha estat atorgat per unanimitat al **doctor Josep Lluís Berdonces**, per un projecte al voltant de la flora del Pirineu Català. Es tracta d'una iniciativa que pretén retre homenatge al gran botànic català Joan Cadevall, insigne botànic que, fa més d'un segle, va iniciar el primer gran estudi de la flora de Catalunya, tot inventariant-ne 3.177 espècies. Llicenciat en Medicina, Berdonces va obtenir el 1992 el doctorat *Cum Laude* per la Universitat de Barcelona. Compta així mateix amb el *Diploma Europeu de Fitoteràpia de la Facultat de Farmàcia de Montpellier*. La Comissió Avaluadora del Premi Josefina Cortès i Gené ha tingut en compte que l'estudi ha actualitzat i ampliat la descripció botànica de les plantes seguint la base de la tasca de Joan Cadevall, tot afegint-hi noms populars de les espècies, descrivint-ne l'hàbitat d'alçada i la localització geogràfica, a la vegada que ha tingut en compte l'etimologia dels noms.

## Un guia pràctica que inclou les aplicacions medicinals

Es tracta d'un treball concebut com una guia pràctica, amb il·lustracions de cada espècie i icones que afluïdeixen a algunes característiques de cadascuna.



L'estudi, així mateix, fa referència a les aplicacions medicinals de les diferents espècies o a la seva toxicitat.

La Josefina Cortès, que va adoptar el compromís d'impulsar aquest premi durant un mínim de quatre anys, va ser la primera vocal de plantes medicinals del *Collegi de Farmacèutics de Barcelona* i del *Consejo General de Colegios Farmacéuticos de España*. Així mateix, fou directora tècnica de diversos laboratoris de fitoteràpia.

Jordi Vilagut – Article compartit amb LaSagrera.com



**LaSagrera.com**  
Diari independent de la Sagrera

**Bareche**  
Creadors pastissers

Bcn

C/Sant Antoni M<sup>o</sup>Claret, 484  
(Cantonada C/Hondures)

Farmàcia   
**Anna Lloberas**

Horari:  
De dilluns a divendres  
8.30h a 21h  
Dissabtes de 9h a 14h

CI Hondures, 65  
08027 Barcelona  
telèfon 933 499 070

# LA SAGRERA RECORDA MAURICI COROMINAS



El febrer del 2025 ens colpia una notícia molt trista, ens deixava als 77 anys en **Maurici Corominas Dolset**. Ell, en principi, va formar part de la junta de l'Associació de Veïns de la Sagrera com a sots-president el 30 de novembre del 1979, però a causa de la dimissió del president Miquel Àngel Mercader, que no va poder acabar el seu mandat per raons professionals que el van portar a viure fora de Barcelona, va ser llavors quan en Maurici va assumir la presidència, fins que el 13 de febrer del

1982 en Joan Gandol li va agafar el relleu.

En Maurici va viure amb intensitat i compromís uns anys de molta feina reivindicativa que des de l'AV es va emprendre per millorar el barri en molts aspectes bàsics i essencials que eren deficitaris, participant activament en diverses vocalies de l'època.

Un cop acabat el seu mandat, i també per raons professionals, es va traslladar a viure a Pineda i anys més tard a Blanes, deixant

petjada en els dos llocs en una reconeguda feina que com a docent va exercir en les dues localitats.

Malgrat aquest allunyament geogràfic mai va oblidar la Sagrera. Justament en les línies que va enviar per publicar al llibre **"Mig segle de compromís dignificant la Sagrera"** amb motiu dels 50 anys de vida de l'associació, esmentava el seu passat com a net de veïns del nostre barri, fill de sagrerenc i pare de dos sagrerencs, esdevenint ell mateix un sagrerenc d'adopció que estimava el territori. En les seves freqüents visites a la Sagrera, on hi viu un dels seus dos fills, observava els canvis que s'havien produït en les darreres dècades i que en bona part tenien la seva arrel en aquell moviment veïnal del qual va formar part, i això sens dubte el feia sentir orgullós, malgrat que no tenia per costum parlar de totes les mogudes de què havia format part.

En Maurici era una persona senzilla, rigorosa, propera, però també exigent amb ell mateix i amb la gent que l'envoltava, amb una ànsia constant per saber, que no focalitzava en un únic tema, sinó que diversificava en una munió de qüestions que li interessaven. Un exemple que ho posa de manifest, és que després de jubilar-se va ser una persona molt activa en la publicació de centenars de ressenyes a la Wikipèdia, especialitzant-se en temes de la cultura xinesa, cosa que li atreia profundament.

Serveixin aquestes línies com petit homenatge a una persona que va pertànyer a tot un col·lectiu d'homes i dones que van decidir dedicar temps i esforços per aconseguir un barri més digne.

Quim Terré

## 16 DE SETEMBRE: FA CINQ ANYS MORIA NÚRIA GISPERT

La tarda del dimecres 16 de setembre de 2020 m'arribava la trista notícia de la mort de la sagrerenc Núria Gispert, la qual patia un càncer i no va superar la intervenció a què fou sotmesa. Nasqué al 6 de juny de 1936 a l'actual 169 del carrer Gran de la Sagrera, on menys els mesos de guerra que a causa dels bombardeigs passà refugiada al Vallès, va viure-hi fins que es va casar amb el metge Enric Vidal, amb qui residiren uns centenars de metres més enllà, a Neopàtria, 64.

Neta del metge i regidor republicà per Sant Martí de Provençals i per Barcelona, Bonaventura Gispert Brull, i filla del metge sempre vinculat a la Sagrera Bonaventura Gispert Vilà i de Josefina Feliu Pich. Estudià a Jesús i Maria, després feu el batxiller a Barcelona i posteriorment obtingué el títol de magisteri. Des dels 14 anys feia tasques de voluntariat en moviments catòlics, fent de mestra de criatures de mare soltera, prostitutes i marginats de barris suburbials.

Lluitadora sempre, participà en la dècada dels seixanta i setanta en les AMPA's del Col·legi Mare de Déu del Àngels i de Jesús, Maria i Josep, en la fundació de l'Associació de Veïns de Sant Andreu, en la del Club de Natació o l'històric Grup Drets Humans Sant Andreu.

Escollida regidora pel PSUC en les primeres eleccions democràtiques el 1979, reelegida pel PSC, va romandre a l'Ajuntament fins al 1995, amb nombroses iniciatives socials, en especial engegar els nous centres cívics que sorgiren en els primers ajuntament democràtics.

El 1995 va ser cridada per l'Arquebisbe de Barcelona a formar part com a dona laica del Concili Provincial de la Tarraconense; entre 1998 i 2004 va ser Directora de Càritas Diocesana de Barcelona i Presidenta de Càritas Espanya entre 2002 i 2004. En



dimitir, seguí el seu compromís progressista amb la defensa de la cultura catalana a través de les Fundacions Pere Tarrés o Olof Palme, ensembles de nombroses entitats culturals o solidàries, participant en tertúlies radiofòniques, debats o conferències.

Creu de Sant Jordi 2002, Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya 2013, pregonera de la Mercè 2014, molt estimada a la Sagrera i a Sant Andreu, potser és on menys reconeixements va tenir, fora del caliu i l'afecte del seus veïns. Ara, en complir-se el cinc anys de la seva mort ja és possible atorgar a un carrer el seu nom, per tant caldria que des d'avui sorgís a través de les entitats la iniciativa de fer-ho i homenatjar una dona lluitadora i compromesa des de la infantesa fins als darrers moments de la seva vida.

Joan Pallarès-Personat

## TÈXTILS (2)

**Can Sert** - Catifes i tapisseria. La mecanització

La mecanització del tissatge s'havia iniciat amb la incorporació d'alguns telers mecànics a la fàbrica dels Sert a Gràcia, però el procés culminarà amb l'establiment d'una fàbrica nova a Sant Martí de Provençals —la Sagrera— el 1873 o 1874, a l'àrea que ara ocupa la Plaça del General Moragues. Era una de les empreses amb més volum productiu, que va suposar la creació de llocs de treball i va ajudar al creixement del barri. Al carrer Alt de Sant Pere es mantindran els telers manuals per als productes més delicats i de més difícil mecanització. Els Sert faran a la Sagrera el cicle complet: filatura, tissatge i acabats. El 1879 van contractar amb els Dalmau el servei d'enllumenat elèctric, de manera que la seva és de les primeres fàbriques catalanes que disposen d'electricitat.

L'element nou de producció és el format per a les catifes i la tapisseria, una producció que ja intentaren altres industrials, però sense èxit. Els Sert presentaren les seves catifes per primera vegada a l'exposició catalana del 1871 i, ben tímidament encara, a la de Viena de l'any 1873. Serà aquesta, però, la producció que els donarà més prestigi al cap dels anys, i que els identificarà.

Al començament de la dècada dels anys vuitanta, les seves fàbriques donaven ocupació a 2.500 persones, si bé aquesta xifra, que ells proporcionen, deu de comptar el treball a mans o complementari, fora de les seves fàbriques. Es va tancar l'establiment de Gràcia, la qual cosa incrementà el moviment de la Sagrera. Tenien uns 700 telers funcionant. Van establir una escola gratuïta, obligatòria per als aprenents i voluntària per als obrers, com també van establir una associació de socors per als treballadors en cas de malaltia. Un despatx al carrer de Trafalgar va anar substituïnt el vell del carrer Alt de Sant Pere.

**Sert, Hermanos** es transformà una vegada més en **Sert, Hermanos y Solà** al voltant del 1876. El primer nom quedava al darrere i estava representat pel fill del fundador.

Com era d'esperar, l'Exposició Universal de Barcelona del 1888 donarà la medalla d'or a *Sert, Hermanos y Solà*. El jurat lamentà que no hi hagués un guardó superior. Varen presentar una col·lecció de teixits de llana i seda, especialment per a mobles, i alguna mostra dels seus tapissos. Feia poc que havien fet lliurament al bisbat de Barcelona d'una catifa destinada a la catedral, fabricada a tres telers que tenien sis metres d'amplada cadascun i a la qual hi havia teixit l'escut de la diòcesi i les quatre barres catalanes.

Els germans Sert es deixaren temptar per les inversions mineres, la febre del final de segle. Participaren en una empresa que tenia explotacions a la Vall d'Aran i que es deia *Galenas, Blendas y Calaminas*, que acabaran venent a la *Espanola de Minas*, domiciliada a Bilbao, el 1900. També van intentar l'explotació de mineral de carbó al Pallars Sobirà i a l'Alta Ribagorça.

Alfons XIII va concedir el títol de **Comte de Sert** a Francesc Sert Badia i va visitar la fàbrica a l'abril de 1904.

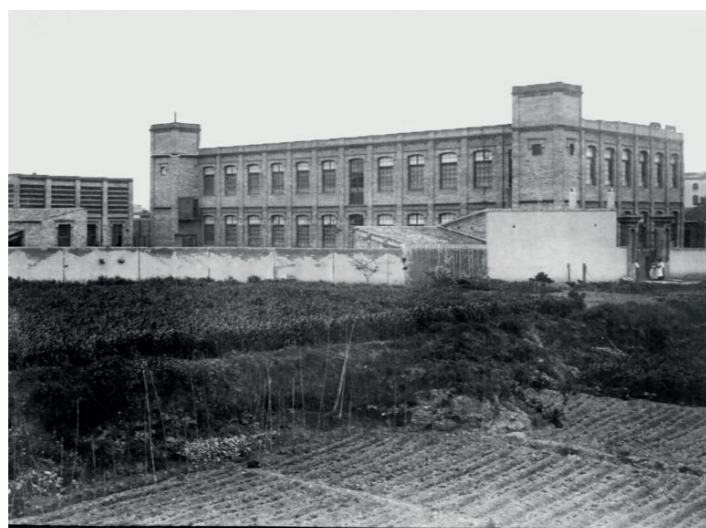
Mentre el títol nobiliari passà als fills de Francesc Sert —a Francesc Sert i López, segon comte de Sert— la indústria quedà en mans de Domènec Sert i Badia des de la mort del seu germà. L'any 1924 l'empresa tenia cinc fàbriques: les tres ja esmentades a Barcelona, Sant Martí de Provençals i Taradell, i dues de noves a Sant Cugat i Sabadell.

## Hijos de Gabriel Julià (La Xarxa)

Estava al capdamunt del carrer de Portugal, i quan es va traslladar a Torelló a l'any 1964, va ser comprada per l'ENASA per a ampliar la seva fàbrica.

Feia xarxes de pescar i es va instal·lar a la Sagrera abans del voltant del segle XX. Inicialment es deia **Fàbrica de Redes de Gabriel Julià** i a la mort del fundador va prendre el nom de **Hijos de Gabriel Julià**. Va estar col·lectivitzada per l'UGT durant la Guerra Civil. Al 1940, en acabar el conflicte, es convertí en societat anònima. Cap al 1944 tenia 600 treballadors. Al 1950 el net Santiago Julià substituïeu el cànem utilitzat fins llavors per fer les xarxes, pel niló. Al 1955 va patir un incendi important.

Avui, sota el nom de **Redfil**, està a Sant Boi del Llobregat i ha diversificat la seva producció.



Fotografia de l'exterior de la fàbrica La Xarxa.  
Fons: Centre de Documentació de la Sagrera.  
Autor: Desconegut.



Fragment de paper comercial de l'any 1887.  
Fons: Enciclopedia.cat.  
Autor: Desconegut.

**Joan Geronès / Quim Terré,**  
Centre Documentació de la Sagrera

## CARLOS IBÁÑEZ GARCÍA (PART 1)

### RELAT SOBRE EL FUTBOLISTA I ANARQUISTA SAGRERENC AFUSELLAT L'ANY 1942 AL CAMP DE LA BOTA.

A l'article "*Sagrerencs de primera divisió*" publicat al número 194 del **Tota la Sagrera**, s'esmentava el jugador de futbol Carlos Ibáñez, i es deia que se'n parlaria més tard, i tot i que hagi passat molt de temps, cal complir el que es va avançar.

**Carlos Ibáñez García** va néixer a Petrer, a la comarca del Vinalopó Mitjà, Alacant, el 9 d'agost de 1907. Als 11 anys es va traslladar a viure a la Sagrera i el seu pare va entrar a treballar a **Can Sert**, on feia de filador.

Vivien a menys de cent metres del camp de futbol on hi jugava el **Sagrerenc** (l'actual Plaça dels Jardins d'Elx) i, com no podia ser d'una altra manera, en Carlos va començar a jugar allà al futbol. Després se'n va anar a l'**Europa**, on va jugar des de l'infantil fins al primer equip. Va debutar a primera divisió la temporada 1930-31, i jugà 7 partits, alternant com a titular amb **Vigueras, Soligó** i **Alcoriza**. Jugava de defensa central, però també ho podia fer de lateral, tant a la dreta com a l'esquerra. Aquella temporada l'Europa va baixar a segona divisió i una part del club es fusionà amb el **Gràcia**, creant el **C.D. Catalunya** on Ibáñez va jugar la temporada 1931-32 a segona divisió, tot i que l'equip es va retirar a mitja competició.

La temporada 1932-33 va jugar al **Júpiter**, un equip que llavors plantava cara als grans de l'època i que havia arribat a tenir 2.000 socis. Ibáñez va destacar tant, que va fer el salt a l'**Oviedo**, que acabava de pujar a primera divisió, on hi jugava un jugador mític com **Lángara**, i que era entrenat pel català **Emili Sampere**. A l'Oviedo va jugar 6 partits a primera divisió i 3 al campionat regional d'Astúries, però a causa de la forta competència que hi havia entre els jugadors, la temporada següent va fitxar per l'**Espanyol**, que entrenava **Ramon Trbal**. A l'equip blanc-i-blau va jugar un únic partit a primera divisió, al camp del Real Madrid, i ho va fer de central, on l'Espanyol va perdre per 7 a 2.

Va tornar a l'Europa, que s'havia refundat, i la temporada 1935-36 fitxa pel Júpiter, que estava a la segona divisió. Probablement un dels seus darrers partits fou un amistós Júpiter-Barcelona (1-5), jugat el 30 d'agost del 1936 a benefici de les milícies antifeixistes, essent un dels jugadors més destacats segons les cròniques del partit.

No hem trobat cap més alineació seva posterior a aquesta, ni en partits amistosos i del Campionat regional, tret d'una crònica d'**El Mundo Deportivo** del 27 d'octubre de 1936, on apareix a l'alineació d'un Júpiter-Europa (1-0). Això explicaria una notícia publicada al mateix diari el 10 d'octubre de 1936, on el Júpiter argumentava que no podia deixar jugadors seus al Consell directiu de la **Lliga Amateur** (que estava organitzant partits per recollir fons per a les milícies antifeixistes), perquè diversos jugadors seus (Lladó, Colomer, Pérez, Perpinyà i Ibáñez) estaven al front d'Aragó i només podien jugar quan estaven de permís.

També hem trobat una notícia a **La Vanguardia** del 9 de setembre de 1936 on parla d'un accident a una carretera propera a Barcelona, on s'informava que un cotxe en què hi anaven diversos milicians (Luis Miguel, Francisco Amorós, Isidro Parera i Carlos Ibáñez) va bolcar. Els viatgers van patir ferides a diverses parts del cos i van rebre els primers auxilis a la casa de socors, i van ser traslladats posteriorment a un hospital, la qual cosa també explicaria la seva absència als partits del mes de setembre. Per a constatar la popularitat d'aquest jugador a la Sagrera, només cal esmentar que gent afeccionada al futbol va crear, al



El futbolista Carlos Ibáñez.  
Fons: Centre de Documentació de la Sagrera.  
Autor: Desconegut.

març de 1933, la **Penya Oró** – **Ibáñez**, dos jugadors que havien sortit del Sagrerenc i que jugaven a l'Espanyol i al Júpiter respectivament. Aquesta penya tenia la seu al carrer Gran de la Sagrera, 155 (numeració antiga), que corresponia al cafè de Can Gaig i la presidia Jaume Torras.

Malauradament tot es va estroncar amb el cop d'estat del 18 de juliol de 1936 i l'inici de la guerra civil espanyola.

El que segueix es basa, de manera parcial, en el capítol "**Carlos Ibáñez García, delatat per popular**" del llibre "**Delators. La justícia de Franco**", i en l'article que es va fer ressò d'aquesta obra d'en **Carlos Viñas** al diari **L'Esportiu de Catalunya**.

Segons s'explica, en

Carlos Ibáñez es va adherir a la CNT i va esdevenir membre de l'ateneu llibertari l'**Acràcia de la Sagrera**, la biblioteca del qual freqüentava assíduament.

A principis de setembre, com es pot deduir de la seva pràctica futbolística, en Carlos Ibáñez es va allistar com a voluntari per a combatre al front d'Aragó i es va integrar en una de les columnes del sindicat anarquista destacada als Monegros que comandava **Bonaventura Durruti**. Va ser-hi dos mesos fins que, el 6 de novembre de 1936, va ser traslladat als Montes de Farlete, a l'Aragó, fins a finals de desembre. Allà va caure malalt a Bujaraloz, sense ni tan sols arribar a entrar en combat i el van enviar a l'Hospital de Sant Pau de Barcelona per a recuperar-se. El delicat estat dels seus pulmons va desaconsellar que tornés a la primera línia de foc. Des d'aleshores va col·laborar amb el cos de sanitat i, posteriorment, va treballar a una fàbrica de motors d'aviació de Sabadell.

Coincidint amb el final de la guerra, Ibáñez va emprendre el camí de l'exili cap a França. Allà, en veure el tracte que rebien els republicans per part de les autoritats franceses i les mesures de gràcia anunciades pel règim franquista per a aquells que no haguessin comès delictes de sang, va decidir tornar a Espanya. El febrer de 1939, després de passar la frontera per Irún, va ser reclòs al camp de concentració de **La Magdalena**, a Santander, on va ser ràpidament reconegut atesa la seva etapa com a jugador de l'Oviedo. Paral·lelament, Ibáñez va ser denunciat per Miquel Prat Batlle, que havia passat a la zona nacional i que justament era a Santander.

La causa d'aquesta denúncia es desvetllarà a la segona part d'aquest escrit que es publicarà al proper número del **Tota la Sagrera**.

**Quim Terré**



El carrer Berenguer de Palou figura com a “camino” a les escriptures antigues de les cases de planta baixa de la filera entre els números 61 i 81, enderrocades l'any 2011 per a fer-hi pisos nous. L'ajuntament de Sant Martí li va donar el nom de Provençals, el qual continuaria tenint passada l'annexió a Barcelona el 1897, i que canvià a Berenguer de Palou per acord de 19 de novembre de 1929, en plena Dictadura del general Primo de Rivera.

El personatge, Berenguer de Palou, va ser cabdal a la història del seu temps: nascut a final del segle XII, nebot de bisbe de Barcelona homònim, i amb el qual alguns han confós; l'oncle el nomenà canonge de la Catedral i el 1212 assolí la

mitra episcopal de la seu barcelonina, any en què participà junt al rei Pere el Catòlic a la batalla de les Navas de Tolosa, on el catalans van ser determinants per a la victòria.

Afavorí l'establiment del dominics a Barcelona, també dels franciscans (es diu que rebé Sant Francesc d'Assís), i el 1218 va ser el pilar, amb Jaume I i Sant Raimon de Penyafort en la fundació de l'orde de la Mercè.

Realitzà missions diplomàtiques a Occitània; el 1219 marxà a la V Croada a Egipte; el 1225 va participar en el fallit atac a Peníscola i el 1229 a la Conquesta de Mallorca, on va resultar ferit; elegit arquebisbe de Tarragona pel capítol de la seva catedral el 1233, el Papa Gregori IX va revocar el nomenament; seguí de conseller de Jaume I; portà les monges clarisses al nou monestir de Pedralbes o concedí l'altar de Sant Marc de la catedral als sabaters, que eren sota aquest patronatge.

Encara va combatre a la conquesta de les taifes de València i Dènia, i moria el 1241, deixant al seu testament el llegat que

inspirà la casa de la caritat Està publicat arreu que és enterrat a la Capella de Sant Miquel de la Catedral, però si voleu trobar la seva tomba és a la de la Visitació, a la girola del temple.

Personatge important i oblidat durant segles, l'any 1929 fou honorat en els actes del set-cents anys de la conquesta de Mallorca. El llavors bisbe de Barcelona, el mallorquí Josep Miralles Sbera (qui, per cert, fou tret de Barcelona al cap de poc per catalanista i destinat a Mallorca, on el 1936 viuria com a bisbe dels triomfadors anticatalans), va ser convidat per les autoritats de Palma a participar en els actes on es va homenatjar el seu antecessor medieval.

Mallorca donà el nom d'un carrer al bisbe Miralles, i un al bisbe Berenguer de Palou, sent llavors, el novembre de 1929, quan l'Ajuntament de Barcelona, donades les circumstàncies, va decidir reconèixer el personatge mudant el nom de Provençals pel de Berenguer de Palou, denominació que ja s'apropa al centenari.

## EL SANT I LA SAGRERA

JOAN PALLARÈS-PERSONAT

Diumenge 7 de setembre, el Vaticà proclamava dos nous sants, els quals tenien en comú una mort prematura, ben joves. Però un d'ells, **Pier Giorgio Frassati** (1901-1925), era força conegut i estimat pels joves sagrerencs als anys trenta, poc abans de la guerra.

Frassati era de Torí, fill del fundador del diari “La Stampa”, pertanyia a diverses organitzacions catòliques de solidaritat, un jove a contracorrent, que estava decebut pel feixisme creixent i el recolzament polític que rebien els camises negres de Mussolini. Apassionat per la muntanya, pertanyia al Club Alpí Italià, sent un jove actiu en teatre, activitats de lleure. Morí als 24 anys, quan li mancaven dos mesos per acabar la carrera, d'una paràlisi fulminant.

Que té a veure Frassati amb la Sagrera? El seu lideratge solidari i la seva fe catòlica va tenir un ampli ressò a la seva mort, essencialment a Itàlia i quelcom arribà a Catalunya, on **mosèn Albert Bonet**, amb joves entusiastes fundarien el 1931

la **Federació de Joves Cristians de Catalunya**, i justament el grup de joves que cristal·litza a l'acabada de fundar **parròquia de Crist Rei**, a la Sagrera, agafaria el nom de Pier Giorgio Frassati.

Aquells joves, als quals podem considerar en la distància del temps els futurs esplais de parròquia, amants d'alternar la fe amb el lleure, el teatre, els jocs o la muntanya, que professaven un intens amor a Catalunya i a la Sagrera, feien tasques de manera voluntària, inclús com a oficina de normalització lingüística als anys 30, traduint textos. El 1936 van ser intensament perseguits per catòlics i més de 300 van ser assassinats, entre ells part del grup Frassati de la Sagrera que seria afusellat al cementiri de Montcada el setembre de 1936. Quan arriba l'any 1939, per ser catalanistes continuarien sent perseguits i prohibits pel règim vencedor de la Guerra. Ara el nom Frassati torna a sonar, però l'esperit juvenil d'aquells pioners s'ha mantingut sempre.



## “LLEGIR UN LLIBRE ENS FA MÉS INDEPENDENTS I ENS FA MILLORS”



Lluís-Anton Baulenas, convidat de la revetlla literària organitzada per **La Sagrera Es Mou per les Lletres** a finals de juny, aconseguí omplir la **sala Josep Barbero** de la Torre. L'escriptor d'origen andreuenc, i que durant una etapa de la seva vida visqué al nostre barri, obsequià els assistents amb diferents reflexions al voltant de la seva trajectòria.

Baulenas manifestà la seva agradable sorpresa pel canvi experimentat per la Sagrera en els darrers 8 o 9 anys que feia que no hi venia. «**Llegir un llibre ens fa més independents, tenir més criteri i ens fa diferents i millors**», subratllà l'autor de novel·les com “**Noms a la sorra**”, “**La felicitat**” o, el darrer, “**Seré el teu mirall**”, que també advertí que «**cadascú es fa el seu llibre. Sovint m'adono que el llibre que han llegit els lectors és un llibre diferent al que vaig escriure**».

El convidat de la revetlla reivindicà que «**la narrativa és una cosa viva**». Explicà, així mateix, que el 1987 decidí abandonar la carrera docent «**per dedicar-me a la creació**». Tot i que jugava amb la carta d'una excedència indefinida, «**costa acostumar-se a deixar de rebre un sou i has de començar a treballar com una empresa**», admeté.

«**Guanyar premis et permet guanyar temps**»

Lluís-Anton reconegué, així mateix, que «**guanyar premis et permet guanyar temps; temps de qualitat per continuar escrivint i mantenir la teva aposta vital**». De fet, Baulenas compta al seu haver amb un munt de guardons literaris, inclosos alguns dels més prestigiosos, a banda que la seva obra ha estat traduïda a 15 idiomes diferents. «**Crec que soc l'autor europeu més traduït al romanès**», llengua en què hi ha 4 novel·les disponibles de l'autor.

## ON RAU LA TEVA JOIA DE VIURE?

És aquella ombra que t'acompanya sempre, de la qual no acabes de ser-ne conscient. El deixant darrer d'un vaixell. Un cop d'aire fresc en plena canícula. Quan trobes la jeia per adormir-te, el to per escriure. Tenir algú a qui estimar, com un llibre per llegir. Haver la teva habitació amb bona vista, de manera real i figurada. Un quadre on descansar els ulls, la vela en el mar blau de Carner i la paraula viva de Maragall, amb l'austeritat més rica. Que no et falti el teu pa de cada dia, aquell sempre tan personal



«**La traducció implica adonar-te profundament del que significa escriure i el compromís amb l'autor literari, perquè el que feies en un racó arriba a un lloc impensat. Contactar amb crítics que no tenen res a veure amb tu és tan o més important que guanyar premis**», declarà Baulenas, que també lamentà no haver rebut cap sol·licitud d'entrevista arran de la seva darrera novel·la, tot i el premi rebut i la seva trajectòria.

«**Per sort, tinc un coixí de lectors de 2.000 persones que compren sempre el llibre i que em garanteixen una independència i em permeten anar a les editorials i poder negociar**».

«**El català no morirà, però...**»

A la part final de la seva intervenció, Lluís-Anton Baulenas vaticinà que «**el català no morirà, però, si no ens hi posem, anirà desapareixent a poc a poc. Hem d'intentar viure al màxim en català**». Així mateix, l'escriptor reclamà més bel·ligerància a la Generalitat en la defensa de la nostra llengua, tot demanant la mateixa exigència que es té en els aspectes tècnics a l'hora d'obrir un comerç pel que fa a la possibilitat d'atendre en català la clientela.

La revetlla inclogué un **joc de paraules** que, casualment, guanyà la mateixa concursant del **certamen literari** associat, l'**Helena Bonals i Barberà**, de L'Hospitalet de Llobregat, que concorregué a la convocatòria sobre “**La felicitat**” amb la proposta “**On rau la teva joia de viure?**”. En **Xavier Ferré**, de Tarragona, i la **Carne Aicart**, de Caldes de Montbui, completaren el podi d'aquest concurs.

La sessió es completà amb la tradicional coca de Sant Pere i cava que compartiren tots els assistents mentre el convidat Baulenas signava i dedicava exemplars dels seus llibres a les persones que així ho desitjaven.

**Jordi Vilagut, La Sagrera es Mou per les lletres**

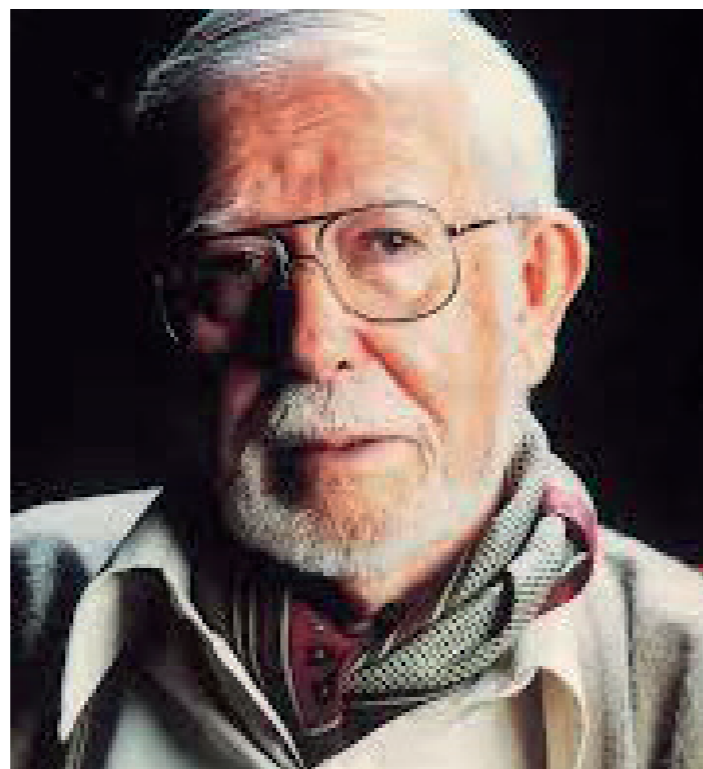
**Helena Bonals i Barberà, guanyadora certamen literari LSEM. Temàtica: “La felicitat”**

Paco Candel, (1925-2007) va néixer a Casas Altas, Rincón de Ademuz, (València). Ell tenia dos anys quan la família es va traslladar a Barcelona i sempre van viure entre el vessant de la muntanya de Montjuïc i altres barris propers. La primera escolaritat la va fer en l'escola de la II República, però després de la Guerra Civil tot havia canviat. Ell va escollir guanyar-se la vida amb l'escriptura i va publicar novel·la i poesia.

Era un gran observador del món que l'envoltava i transcrivía amb mestria persones properes a ell. La seva escriptura era: senzilla, directa, vital, analítica i ho feia en la llengua materna, el castellà. Uns anys més tard l'editorial Edicions 62, editaria la major part de la seva obra traduïda al català. Durant tota la seva vida va ser un membre actiu i influent dins l'associacionisme social i polític. Fou senador per Barcelona i regidor de Cultura per l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat. Va rebre diverses distincions institucionals i la biblioteca pública del barri de la Marina porta el seu nom.

Una de les obres va ser, i és avui, de cabdal importància per captar la idiosincràsia de les diverses allaus migratòries que Catalunya ha rebut i rep, ens referim a: "Els altres catalans", llibre que ja té més de mig segle de vida. L'última edició (2024) compta amb un encertadíssim pròleg del periodista i historiador Marc Andreu Acebal i una presentació sentida i emotiva de la periodista Natjat El Hachmi. La nota a l'edició, escrita per Jordi Amat, escriptor i crític literari, exposa, breument, les vicissituds que el llibre va passar des que es va presentar a la censura franquista (1963-64) per obtenir el permís de publicació, fins a l'última edició renovada del 2008

El llibre i el seu autor van ajudar a configurar la idea de Catalunya com un sol poble mitjançant la integració dels nascuts a Catalunya, els immigrants de l'onada del primer terç del segle XX i els de la segona onada, vinguts entre 1939 i mitjans dels anys setanta. Els Altres Catalans, és una obra humana i planera, on hi ha sentiment i realitat en tot el què es descriu. Exposa de manera commovedora com la llengua catalana viu i perviu en l'interior dels catalans, juntament amb els costums i tradicions, és a dir, la cultura, malgrat la dictadura franquista que posà tots els mitjans per relegar a l'oblit de manera funesta la llengua i la cultura catalana. Candel escriu "L'idioma comporta tota la càrrega cultural d'un país: literatura, història, cançons adagis, tradicions, llegendes, emotivitat enyorament... És l'encadenament de tota la seva història, del seu passat. És important que no es marceixi, que no mori, que no desaparegui". (pag.108)



És rellevant com exposa la infinitat de mancances essencials que es trobaven els nouvinguts: falta d'habitatge, de sanitat, d'escoles, de transport..., i com estoicament i amb esforç van millorant la manera de viure, en especial la dels seus fills, nascuts ja a Catalunya.

Han passat més de cinquanta anys i Els Altres Catalans és testimoni i eina útil en els nostres dies, per tal de poder comprendre els immigrants que arriben d'arreu del món. Entendre la immigració en la vessant humana, tal com ens ofereix Paco Candel, facilitarà a tothom la convivència del dia a dia, tant als pobles com a les ciutats, i en facilitarà la integració de tots plegats sense tants traumes i violències.

**LSEM oferirà un acte amb motiu del seu centenari el proper 17 de novembre, a les 19 h. a l'escola El Sagrer, dins dels actes de la Festa Major.**

**La Sagrera Es Mou pel coneixement**

**Kmverd**  
PRODUCTE FRESC, NATURAL I DE PÀGÉS

C/ Josep Estivill, 33, Barcelona  
+34 932 779 754 +34 626 926 436  
@km.verd

**PERRUQUERIA  
MAR-I-BEL**

Tel. 93 352 29 63

C/ Sant Antoni Ma Claret, 474, 1r 2a  
08027 Barcelona

*Fes publicitat,  
fes barri!*

**FINCAS 40 ANYS SAN ANDRES**  
DES DE 1980, CONFIANÇA DE PROXIMITAT

api Col·legi N.ºm. 3002 BCI  
registre d'agents immobiliaris de Catalunya  
Col·legi N.ºm. 38720

Administrador Fines Col·legiat N.ºm. 4945

**Compra - Venda - Lloguer - Gestió patrimonial**

Borriana, 1-13, entr. 1º, esc. B 08030 Barcelona (cantonada Gran de Sant Andreu, 92 - Fabra i Puig)  
**Tel. 93 346 72 11** · Mob. 682 091 209 · Fax 93 274 01 97  
info@fincas-sanandres.com · **www.fincas-sanandres.com**

**ESCOLA CLUB PATÍ CONGRÉS**

ASSOCIACIÓ LA SAGRERA ES MOU

**HOQUEI PATINS: EL PRIMER MES GRATUIT!**

**PATINATGE ARTÍSTIC**  
Instagram: cpcongres  
cpccpatinatge@gmail.com

**HOQUEI PATINS**  
Victor Cruz/Marta Montoya  
Tel: 666 73 13 00 / 601 06 47 65  
info\_hoquei@cpcongres.cat

<b>QUÈ FEM?</b> Ensenyem als petits a patinar i a jugar a hoquei en clau de lleure, però també esforçant-se	<b>NECESSITEM MATERIAL?</b> Només heu de portar la roba d'esport, tota la resta de material per iniciar-vos us el deixarem al club	<b>NO SERÀ MOLT PETIT?</b> L'edat habitual en que convé iniciar-se a patinar és de 4 anys	<b>QUI ESTÀ PER ELLS?</b> Inicialment fins que s'aguanten dempeus un sol monitor i després un rati aproximat d'un monitor per 8 nens	<b>JUGUEN PARTITS O PARTICIPEN A CAMPIONATS?</b> És una etapa d'introducció i no es competeix, però podran participar a trofeus amistosos i exhibicions si els hi ve de gust
--	---	--	---	---

**FINSA Fincas e Inmuebles Sagrera**

**93 274.03.03**  
Passeig Fabra i Puig, 10, 1r, 2a

• Al vostre servei a **SANT ANDREU i LA SAGRERA** •  
• Gestió eficaç i amb transparència •  
• Tracte personalitzat •

*Cerquem CASES i PISOS per als nostres clients*

L'èxit de la vostra compra-venda és el nostre objectiu, aconseguir aquest objectiu és el nostre èxit.

## CÒMIC EUROPEU

Confesso que he dubtat molt a l'hora d'escriure aquest article. Precisament, el que té en comú el còmic europeu és que **no té res en comú**. A Europa es publiquen còmics de totes les temàtiques, per la qual cosa és difícil trobar un nexa comú.

No obstant això, així com al Japó els còmics es classifiquen per edats i als Estats Units per editorials (en el cas dels superherois, però ja parlarem dels de fora d'aquest circuit més endavant), a Europa se solen separar per nacionalitats, ja que cada país té un estil propi pel que fa a les historietes. Anem a repassar les principals indústries:

**Còmic francobelga:** sens dubte, la principal potència europea del còmic, al qual denominen **bande dessinée** (BD, per abreviar). Temàtiques molt variades, que van des de l'**humor** (*Astérix*, de Goscinny i Uderzo; *Els Barrufets*, de Peyo...), el còmic **noir** (*Blacksad*, de Díaz Canales i Guarnido), l'**aventura** (*Tintín*, d'Hergé) o la **ciència-ficció** (*L'Incal*, de Jodorowsky i Moebius), i amb un volum de publicació alt, sense perdre mai de vista que el còmic és un art, i com a tal ha de ser tractat, buscant sempre la màxima qualitat. Un dels més reconeguts i premiats és *Persèpolis*, l'autobiografia de la seva autora, la iraniana Marjane Satrapi. El mercat francobelga és desitjat per moltíssims autors, i molts, incloent-hi espanyols, hi han trobat el seu suport.

**Còmic britànic:** el còmic britànic sol ser anàleg a l'americà, però amb un estil més sarcàstic. Al Regne Unit, les revistes de còmic de temàtica de ciència-ficció són molt populars, com per exemple *2000 AD*, de Fleetway, o *Valiant*, d'IPC. El personatge per excel·lència del còmic britànic és el **Jutge Dredd**, creat per Matt Wagner i l'espanyol Carlos Ezquerro. Un dels còmics britànics més populars, especialment després de la seva adaptació cinematogràfica, és *V de Vendetta*, d'Alan Moore i David Lloyd.

**Còmic italià:** denominat **fumetti** al país transalpí, s'enfoca molt en l'aventura, el terror i la ciència-ficció. Una de les característiques de la formació dels dibuixants italians és que sovint comencen pel còmic eròtic, perquè és una bona forma d'aprendre a dibuixar anatomia. També cal destacar que els **fumetti**, igual que els **manga**, no s'acoloreixen. Alguns dels **fumetti** més famosos són: *Nathan Never*, còmic de ciència-ficció creat per Michele Medda, Antonio Serra i Bepi Vigna; *Dylan Dog*, de Tiziano Sclavi o *Martin Mystère*, d'Alfredo Castelli, còmics de terror; i *Ken Parker*, còmic de western de Giancarlo Berardi i Ivo Milazzo.

**Còmic espanyol:** si bé, al nostre país, sempre ha triomfat el **tebeo** (que és la forma correcta de designar-lo aquí) d'humor, amb exemples com ara *Zipi i Zape*, d'Escobar; *Superlópez*, de Jan; o, sens dubte, els reis, *Mortadello i Filemó*, de Francisco Ibáñez, també s'ha apostat per les aventures ambientades en el passat, com *El Capitán Trueno*, de Víctor Mora i Ambrós, o *El Guerrero del Antifaz*, de Manuel Gago. En temps més recents, s'està apostant per històries més intimistes, com per exemple *Arruques*, de Paco Roca, o *Carta Blanca*, de Jordi Lafebre.



## MIREU, MIREU, QUE VENEN ELS REIS! ELS REIS MAGS ESTAN PREPARANT EL NADAL A LA SAGRERA!

Sí, aquí, a la Sagrera!

Però només durant una època màgica es faran visibles, sortint del Casal parroquial del Crist Rei molt carregats de joguines i ajudats per uns patges molt il·lusionats. Les primeres cases on fan parada són les de les famílies del barri amb menys recursos que no han pogut enviar la seva carta.

La màgia comença aquí, quan a petició d'un grup voluntari anomenat "**CAMPANYA DE JOGUINES**", els veïns i veïnes de la Sagrera escriuen cartes solidàries i, d'aquesta manera, aconseguen que els Reis Mags puguin arribar a tots als infants del barri. L'equip que dinamitza aquesta iniciativa es coordina amb Serveis Socials i amb les entitats del barri que d'una manera o altra col·laboren i fan possible aquesta tasca.

Durant les festes nadalenques l'equip coordinador, amb l'ajuda imprescindible dels voluntaris i voluntàries que participen de la campanya, principalment adolescents de les entitats juvenils del barri (Esplai, CAU i JOC), fan una feina intensa, fent difusió pel barri, posant guardioles als comerços per poder cobrir les despeses econòmiques del projecte i, sobretot, recollint i preparant totes les joguines que les veïnes fan arribar i que amb

molta il·lusió s'escullen i s'emboiquen pensant en aquell infant que les rebrà.

Finalment, el dia 5, després de la cavalcada, els reis i els patges sortiran al carrer carregats de sacs de joguines i pujaran a totes les cases d'aquests nens i nenes que viuen una de les nits més màgiques i inoblidables de l'any, rebent les joguines de les mans dels Reis Mags.

I aquest any 2025 no serà una excepció, ens trobareu els dies **29 i 30 de desembre i el 2 i 3 de gener al Casal Parroquial de Crist Rei en horari de 11h a 13h i de 17h a 19h**. La vostra ajuda és imprescindible, a través de **JOGUINES NOVES o altres donacions**, per seguir fent possible aquesta campanya de Reis tan necessària per a molts infants del nostre barri. Especialment, aquest curs busquem joguines per a infants de **9 a 12 anys** (jocs de taula, puzzles, auriculars, motxilles, material escolar, pilotes d'esports...

**Atentament,**  
**L'EQUIP COORDINADOR DE**  
**LA CAMPANYA DE JOGUINES**

# LOTERÍA VIATGERA

## TENÍN DÉCIMS DE TOT L'ESTAT

ESCANEA EL CÓDIGO Y ENTRA A LA WEB!

www.lafabricadelasort.es

S. E. LOTERÍAS Y APUESTAS DEL ESTADO 102/25

# 08027

LOTERÍA NACIONAL DE NAVIDAD

22 de diciembre de 2025

EL PRESIDENTE

RCM-FNMT

5000000000>0000000000

La Fàbrica de la Sort LOTERIAS

UBICACIÓN

c/ Garcilaso, 39 - 08027 Barcelona (La Sagrera)

ATENCIÓN AL CLIENTE

93 408 39 88  
620 737 497

NUESTRO HORARIO

L-V 9:00 - 13:30 h.  
14:30 - 20:00 h.  
SAB. 9:30 - 13:00 h.

**EL NOSTRE CODI POSTAL**  
**A GARCILASO, 39**



Carlos Plaza Calzada,  
Llibreria Ulises

# DONES DE L'AFGANISTAN: NO US OBLIDEM

Ja fa quatre anys que els talibans van prendre el poder a l'Afganistan. Si bé abans de la seva arribada aquest país ja figurava entre aquells amb major desigualtat de gènere del món, gràcies a molts esforços, s'havien aconseguit certs avenços.

Avui dia aquests assoliments s'han esvaït amb escreix i l'Afganistan ha esdevingut el país amb la pitjor crisi en relació amb els drets de les dones en TOT el món.

Segons l'informe "ÍNDIX DE GÈNERE DE L'AFGANISTAN D'ONU DONES" del 2024, més de 80 edictes, directives i decrets publicats pels talibans atempten directament i sistemàticament contra els drets i l'autonomia de les dones.

Els talibans neguen les denúncies de discriminació de gènere, argumentant que actuen conforme a LA SHARIA (lleï islàmica) i a la "cultura". Tot i que les restriccions i imposicions implementades a l'inici del seu govern es van presentar com a mesures provisionals per a protegir la població (particularment nenes i dones), aquestes, no només segueixen vigents, sinó que s'estan fent més estrictes.

S'ha reduït tan dràsticament el nombre d'espais públics per a les dones que amb prou feines poden trobar alguna esquerra per on sortir i agafar aire entre totes aquestes prohibicions que tot ho regulen, des dels passos que poden fer fins al volum de la seva veu.

Per a posar-nos en context, a l'Afganistan les dones tenen prohibit:

## ANAR A L'ESCOLA I A LA UNIVERSITAT.

Les nenes majors de 12 anys no poden continuar l'escola. Les dones no poden accedir a l'ensenyament superior. Primerament, van imposar una estricta segregació per sexes, però des de finals del 2022, i mitjançant un decret del Ministeri d'Educació, les dones van ser expulsades per complet dels espais d'aprenentatge.

## MERCAT LABORAL FORA DE LA LLAR.

Aquesta prohibició ha malmès greument l'economia familiar. Només un nombre limitat de doctores i infermeres tenen permès treballar a alguns hospitals de Kabul per a atendre dones i nenes, sempre i quan no puguin ser reemplaçades per homes. A les zones rurals hi ha molt poques professionals i, a sobre, la situació s'agreuja per les restriccions de moviment imposades.

## VESTIR COM VULGUIN.

Sotmeses a una normativa extrema, les dones s'han de cobrir des del cap fins als peus.

Si desafien aquestes regles s'enfronten a càstigs com fuetades, pallisses i abusos verbals. Només ensenyar els turmells pot ser punible. Fins i tot no poden anar amb sabates de taló, ja que poden produir un so lasciu que poden escoltar els homes. Els pantalons també estan vetats, inclús per sota del burka.

## SORTIR DE CASA SENSE UN MAHRAM.

Només poden sortir de les llars si estan acompanyades d'un home de parentiu proper, com pare, germà o marit, inclosos desplaçaments en autobús o taxi. Això limita totalment la seva autonomia, mobilitat i accés a serveis bàsics, oportunitats laborals i espais de socialització.

## PRACTICAR ESPORT.

Aquesta prohibició no només els perjudica la seva salut, sinó que retalla la seva socialització, el seu creixement i els seus desenvolupaments.

## TRIAR AMB QUI ES CASEN, QUANTES CRIATURES VOLEN TENIR I QUAN MANTENIR RELACIONS.

A causa de la greu crisi econòmica i humanitària, la falta de perspectives educatives i econòmiques ha fet disparar el nombre de matrimonis precoços i forçats de dones i nenes. Davant d'aquestes situacions desesperades, les famílies les obliguen a casar-se i això té un greu impacte en la seva salut i la seva vida, ja que veuen minvada la seva autonomia i el poder de decisió sobre el seu cos i el seu futur.

## SER VISTES

Les dones han d'evitar sortir als balcons o finestres de casa seva i els vidres han de ser opacs. Ningú pot fotografiar-les o filmar-les ni publicar imatges d'elles a revistes o llibres. Aquesta restricció disminueix la seva visibilitat i el seu reconeixement social, relegades a un paper secundari i els nega la capacitat d'influir i contribuir al desenvolupament del país.

## ANAR A SALÓ DE BELLESA

S'ha ordenat el tancament de milers d'aquests establiments, que no només eren una font d'ingressos per a l'economia familiar, sinó també eren espais segurs de trobada i unió per a les dones.

## PROTESTAR. LALLIBERTAT D'EXPRESSIÓ, REUNIÓ I ASSOCIACIÓ.

Aquesta opressió dels talibans ha provocat un moviment de resistència valent i pacífic de totes les dones i nenes a l'Afganistan. Però aquestes protestes són perilloses i ja han hagut víctimes de pallisses i de descàrregues elèctriques. Desenes de dones que han desobeït aquestes normes amb manifestacions o fent preguntes en públic han acabat detingudes i moltes d'elles

denuncien haver sofert tortures i abusos sexuals en les presons.

L'Afganistan ja és el segon lloc del món amb la bretxa de gènere més àmplia, i això, juntament amb les crisis humanitàries reiterades i la pobresa generalitzada, afecta desproporcionadament dones i nenes.

I per agreujar-ho encara més, el passat 31 d'agost, un terratrèmol de magnitud 6 va sacsejar el país, deixant milers de persones mortes i tantes altres de ferides.

Un cop més les dones i nenes van rebre doblement: la resposta humanitària a aquest desastre es va veure obstaculitzada per la prohibició imposada des del 7 de setembre pels talibans a les dones afganes empleades per l'ONU i a les contractistes que havien d'anar als seus recintes a Kabul.

Les dones i nenes a més de representar més de la meitat dels damnificats, constitueixen el 60% de les persones desaparegudes. Moltes

de les supervivents viuen en tendes o a l'aire lliure. La destrucció de les infraestructures bàsiques augmenta l'amenaça de violència contra aquestes dones en veure's obligades a anar més lluny per fer les seves necessitats o per cercar aigua.

Poder donar atenció mèdica a les dones supervivents és una prioritat així com trobar-ne les suficients per a poder donar aquesta atenció dins de les pràctiques culturalment acceptades. De fet, durant el rescat i a causa d'aquestes normes, es van produir situacions en què les mateixes dones no volien que els homes les toquessin i viceversa, complicant així el seu auxili.

Però davant de totes aquestes prohibicions, les dones a l'Afganistan desafien als talibans amb clubs de lectura secrets en WhatsApp i Telegram. En sessions clandestines i virtuals, creades al país i des de l'exili les afganeses llegeixen, debaten i comparteixen arxius de llibres prohibits.

Perquè els llibres també són objecte d'aquesta guerra ideològica. Els talibans han confiscat volums de biblioteques públiques d'Herat i Kabul, en particular els d'autors, tant afganesos com estrangers, el contingut dels quals entra en conflicte amb la ideologia talibana. Quan descobreixen una dona llegint llibres o educant-se en secret, la sotmeten a assetjament i pallisses físiques i la seva família també corre perill de rebre càstigs.

Després de cinc anys, els talibans no han cedit en les seves polítiques contra les dones ni han revocat cap restricció. A més a més, l'atenció de la comunitat internacional està ara posada en altres crisis, la qual cosa deixa les dones afganeses encara més aïllades.

Davant d'aquest APARTEID DE GÈNERE, no podem mirar cap a una altra banda. El món ha d'actuar per a ajudar les dones afganeses a construir el futur d'una generació amb igualtat de drets. Si permetem que se les silencii, enviem el missatge que els drets de les dones i nenes de tot el món es poden descartar. I això és immensament perillós.

Per això, entre totes i tots hem de difondre la seva situació i exigir que es financin operacions per a assistir-les.

Parafraçant la gran Audre Lorde: "NO SEREM DONES LLIURES MENTRE HI HAGI DONES SOTMESES"

Amanda CM - La Sagrera en Femení



# NOVA XERRADA VEÏNAL

Com sempre, l'associació de dones "Mirada de dona" durant la Festa Major del barri farà una xerrada solidària per recaptar aliments dins del cicle "dona cuida't". Aquest cop intentarem aprofundir sobre la diabetis, els seus tractaments i els efectes secundaris.

Us esperem! Serà el **24 de novembre**, coincidint amb la setmana mundial de la diabetis, al Centre cívic de la Sagrera, **La barraca**

Junta de Mirada de dona

## Centre Cívic la Sagrera "La Barraca"

**Xerrada:**  
"DIABETIS SOTA CONTROL, EXPLICACIÓ DELS TRACTAMENTS DES D'INFERMERIA"

**Mirada de Dona**

**DILLUNS 24 DE NOVEMBRE 17:30 h**

**A càrrec de:** Carmen María Marín Pleguezuelo,  
Infermera pràctica avançada d'Educació Diabetològica.

Informació clara i pràctica per a entendre la teva medicació i cuidar-te millor cada dia. En aquesta xerrada, parlarem dels tractaments de la diabetis de manera senzilla. Aclarirem dubtes i explicarem com prendre la medicació per sentir-se més segur i tranquil amb la seva cura diària.

Oberta al públic i gratuïta.



Participa en la recollida d'aliments!

Recordeu que tots els aliments han de ser de llarga caducitat, i els que més es necessiten són: cacau, cereals d'esmorzar, brou, bolquers, suc de fruita, tonyina i llegums cuits.



Acomiadem el curs passat amb una gran sortida al Molí d'en Sala on 16 companys van poder practicar la fotografia de retrat a l'aire lliure. El lloc va permetre crear diferents escenaris en què van posar cinc models.

A la nostra web es poden veure els treballs realitzats en aquesta ocasió pels fotògrafs participants



I ara comencem un nou curs en què celebrem el nostre 15è aniversari amb il·lusió renovada i amb molts projectes al cap.

Amb gran orgull veiem que dia a dia la nostra comunitat va creixent i es va estenent fins i tot fora dels límits de la ciutat. Actualment, el 18% dels nostres socis venen d'altres poblacions.

L'oferta d'activitats que desenvolupem és àmplia com es mostra a la imatge següent



El 28/10/2025 dins del marc "L'Autor i la seva obra" comptarem amb la presència de **Jaume Orpinell**, excel·lent professional dedicat a la fotografia d'arquitectura i de paisatge.

<https://www.jaumeorpinell.cat/>

Les properes exposicions que inaugurarem seran

- 30/09/2025 a **Can Fabra**, premi Agustí Umbert: 2024
- 09/12/2025 al **Centre cívic La Barraca**, conjunt de fotos del concurs social **Photosagrera**
- 05/01/2026 al **Casal del Barri EAMP** l'exposició sobre fauna salvatge del nostre company **Lluís Peña**

#### CONCURS AGUSTÍ UMBERT 2025.

Obert a totes les persones més grans de 16 anys i amb participació gratuïta; es poden presentar fotos de tema "lliure" entre l'11 de novembre i el 31 de desembre. L'any passat el concurs va comptar amb 416 fotografies i des d'aquí animem a superar aquesta xifra fent que el concurs nascut a la Sagrera vagi adquirint més importància i reconeixement dins del món de la fotografia.

Les bases estan detallades a la nostra web

#### FESTA MAJOR DE LA SAGRERA.

Començarà el 13/11/2025 i com cada any **Photosagrera** organitzarà el concurs fotogràfic **Premi Cartell**. La participació és lliure i representa una gran oportunitat per aconseguir que la foto guanyadora es vegi publicada en forma de cartell i distribuïda per tot el barri.

Finalment, celebrar la gran acollida que la nostra associació està rebent al barri, ja que cada any registrem un bon increment de socis que volen aprendre, participar i compartir tot allò que la fotografia ens aporta.

Visita nuestra web  
Associació PhotoSagrera  
[www.photosagrera.com](http://www.photosagrera.com)



# Biblioteca La Sagrera - Marina Clotet



**SAPOLSKY, Robert. Decidido. Capitán Swing, 2024. 552 pàgines.**

La premissa inicial d'aquest interessantíssim assaig és certament provocadora: no existeix el lliure albir i les nostres decisions estan molt més condicionades del que ens agradaria pensar. El neurocientífic estatunidenc Robert Sapolsky ens explica de manera molt entretinguda, però rigorosa, com el nostre entorn (social, cultural, polític, de classe) i la nostra càrrega genètica interactuen per afectar decisivament la manera com prenem les decisions importants (i no tan importants) a la nostra vida. A l'última part del llibre es pregunta quines implicacions morals i ètiques hauríem d'afrontar si acceptem aquest canvi de paradigma.



**SCHEUER, Caroline. Les fades de les plantes. Tramuntana, 2025. 93 pàgines.**

Aquest petit tractat de botànica de les fades et porta a descobrir els poders secrets d'una vintena de plantes i les fades que les habiten. Sabies que la fada Camamilla té el poder d'ajudar-te a tornar-te a adormir després d'un terrible malson? I que les pocions de la fada Farigola curen els refredats?

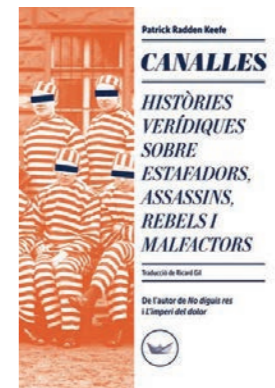
Aquestes curiositats i moltes més es revelen en aquest llibre, on cada fada comparteix les seves receptes secretes.

Explora, aprèn i experimenta per tu mateix aquest meravellós món!



**BAUZÁ, Borja. La tribu vertical. Libros del K.O., 2024. 390 pàgines.**

El periodista freelance Borja Bauzá va formar part del món dels hooligans durant vuit anys, temps més que suficient per teixir una xarxa de contactes amb afeccionats d'arreu de la geografia de l'estat espanyol i d'altres parts d'Europa. "La tribu vertical" fa un entretingut recorregut històric sobre el moviment ultra (i de l'evolució del futbol professional, de pas) que ens estalvia reflexions moralistes (com diu ell mateix al pròleg: "que cadascú extregui les seves pròpies conclusions") i denses reflexions sociològiques.



**KEEFE, Patrick Radden. Canalles : històries verídiques sobre estafadors, assassins, rebels i malfactors Edicions de Periscopi, 2023. 489 pàgines.**

El Patrick Radden Keefe és un periodista de la revista New Yorker els articles del qual es caracteritzen per investigar en profunditat i a consciència temes d'actualitat que normalment tenen a veure amb el crim i la corrupció. Ha rebut nombrosos premis de reconeixement per la seva tasca investigadora com el National Magazine Award for Feature Writing o el National Book Critics Circle Award. A més d'escriure articles també ha publicat diversos llibres com aquest: Canalles, històries verídiques sobre estafadors, assassins, rebels i malfactors el qual recopila una dotzena d'articles publicats al llarg de la seva carrera periodística a la revista New Yorker. Històries que enganxen no només per la facilitat de lectura, sinó també per l'escrupolosa feina d'investigació que demostra el Patrick amb brillantor.

El Patrick Radden Keefe és una aposta guanyadora d'entreteniment i investigació escrupolosa.

#### Horari de la biblioteca:

Dilluns: de 15,30 a 20h.  
Dimarts, dimecres, dijous i divendres: de 9,30 a 13,30h. i de 15,30 a 20h. Dissabtes de 10 a 14h

#### Biblioteca La Sagrera-Marina Clotet

C/Josep Soldevila, 9  
08027 Barcelona  
Tel 93 340 86 75  
[b.barcelona.mc@diba.cat](mailto:b.barcelona.mc@diba.cat)  
[www.bcn.cat/biblasagrera](http://www.bcn.cat/biblasagrera)

## EL MEU PARE VA MORIR SENTINT-SE MALTRACTAT, HUMILIAT I AMB UN DOLOR INNECESSARI

El 21 de setembre del 2005, l'Hospital Santa Maria de Lleida va perdre un pacient entranyable: en Ferran, un home de 66 anys que havia dedicat la seva vida a ensenyar i cuidar dels altres. Però el seu final va ser un calvari i la seva filla, Helena, encara sent com si hagués viscut un malson del qual no es pot despertar.

Tot va començar amb un diagnòstic erroni. En Ferran tenia dificultats per respirar i, malgrat les súpriques de la família, els metges van minimitzar-ho: "Només és un broncoespasme." Dos mesos després, la veritat va arribar com una condemna: càncer de pulmó amb metastasi òssia. Quan va ingressar a l'hospital, el seu estat físic i emocional va empitjorar ràpidament, i el tracte que va rebre va fer-lo sentir com un objecte, no com un ésser humà.

Les nits eren un infern. Les infermeres encenien la llum de cop i li canviaven els bolquers sense mirar-lo, sense una paraula amable. El menjar li quedava fora de l'abast; ningú no l'ajudava. Helena recorda les ferides a les seves mans, el braç cremat per la polsera, el llit tacat de sang per la desatenció. "El meu pare era un home amb tretllat (seny) —deia—, però el van fer sentir com un tros de carn."

La impotència la va portar a contractar algú perquè no estigués sol. El dolor era físic, però també moral: l'abandonament, la fredor, la manca de dignitat. Una infermera fins i tot li va impedir abraçar-lo: "No és el protocol." Helena va callar, però dins seu cridava: "Cada

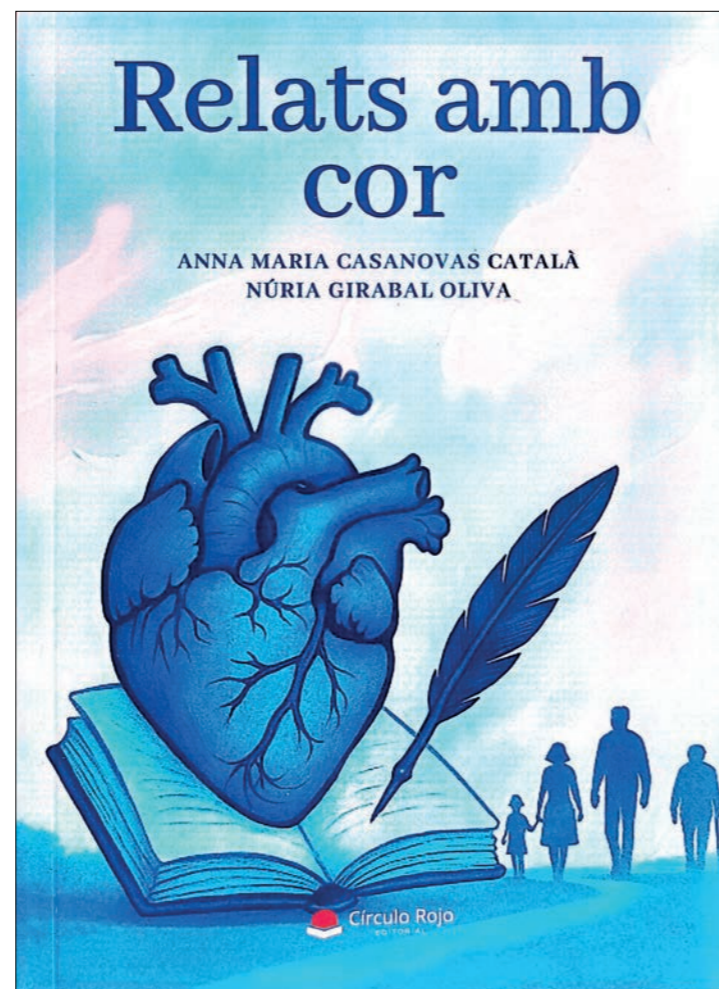
dia no mor el meu pare!"

Després de deu dies de patiment, la família va demanar sedants per alleujar-lo. En Ferran, conscient, ho va acceptar amb un fil de veu. Va morir envoltat dels seus, però també envoltat d'una indiferència que glaçava el cor. Les infermeres buidaven l'habitació mentre ell exhalava el seu últim alè. Ningú els va donar el condol; només el silenci i la sensació d'haver estat abandonats pel sistema.

Dies després, Helena va escriure la seva història a les xarxes socials. No buscava venjança, sinó fer visible una realitat massa sovint amagada: la negligència, la falta d'empatia, la pèrdua de dignitat dels malalts que no poden defensar-se. El seu relat va emocionar i va fer reaccionar milers de persones que havien viscut situacions semblants. L'hospital va respondre amb un comunicat d'"empatia" i promeses d'investigació, però per a ella sonaven buides. "No és qüestió de protocol", va dir. "És qüestió d'humanitat."

Avui, Helena continua parlant per ell i per tants altres. El seu crit és el d'una filla que va veure morir el seu pare amb dolor innecessari, i que es va prometre que la seva història serviria per exigir un canvi. Perquè ningú, mai més, no hagi de morir sentint-se oblidat.

**Anna Maria Casanova Català, autora del llibre "Relats amb cor"**



ASSOCIACIÓ LA SAGRERA ES MOU ENTITAT DECLARADA D'UTILITAT PÚBLICA

### La Sagrera Es Mou per les Lletres

Us convida a la presentació de la novetat editorial "Relats amb cor", escrit per les autores locals **Anna M<sup>a</sup> Casanovas** i **Núria Girabal**.

Divendres, **14 de novembre del 2025**, a les 7 del vespre.  
Jove Espai Garcilaso.  
Carrer Garcilaso, 103.

Les vendes del llibre aniran destinades a la **AACIC - Associació de Cardiopaties Congènites**

www.lasagreraesmou.org  
twitter.com/lasagreraesmou  
facebook.com/lasagreraesmou  
instagram.com/lasagreraesmou

Espai Jove Garcilaso  
C/ Garcilaso, 103 / 08027 - Barcelona  
e-mail: lasagreraesmou@gmail.com  
Tel: 608 00 88 48

## HOGAR DE MARÍA: ACOMPANYANT LA MATERNITAT AMB DIGNITAT I ESPERANÇA

Des de fa més de deu anys, l'Associació Hogar de María treballa per donar suport integral a dones embarassades en situació de vulnerabilitat, acompanyant-les des de l'embaràs fins que els seus fills o filles compleixen un any. Som una entitat sense ànim de lucre amb una missió clara: posar la dignitat de la persona i el valor de la maternitat al centre de tot el que fem.

La nostra tasca no es limita a un ajut puntual. Oferim acompanyament continuat que inclou alberg, suport emocional i espiritual, orientació professional i formació, amb l'objectiu d'oferir a cada dona les eines i recursos per afrontar la maternitat amb seguretat i autonomia. Això contribueix a garantir el benestar tant de la mare com del nadó i afavoreix la seva integració social i laboral.

### Una xarxa en creixement

El Hogar de María compta actualment amb 25 seus distribuïdes per tot l'Estat, especialment a Catalunya, però també a Madrid i Sant Sebastià. Fins avui, hem acompanyat més de 2.000 dones en aquest camí tan vital com complex. Només l'any 2024, vam acollir 523 mares en 21 seus, i van néixer 380 nadons. Ara, el 2025, estem donant suport a 307 dones i hem ampliat la xarxa a 25 seus. Aquesta expansió reflecteix la necessitat creixent d'aquest tipus de suport i també el compromís sostingut d'un equip de professionals i voluntariat que treballen colze a colze amb parròquies, fundacions, empreses i altres entitats del tercer sector.

### Un espai per créixer i refer-se

Més enllà del suport material, sabem que el benestar emocional és fonamental en aquesta etapa. Per això, oferim un acompanyament humà i proper, amb espais d'escolta activa i, per a aquelles dones que ho desitgin, també suport espiritual. Aquesta atenció integral ajuda a reforçar l'autoestima de les mares, a construir projectes de futur i a superar situacions sovint marcades per la solitud, la por o la manca de recursos.

### Col·laborar per fer barri

A la Sagrera, com a tot arreu, sabem que hi ha dones que necessiten una mà estesa. Per això ens agradaria donar-nos a conèixer i explorar possibles vies de col·laboració amb entitats i veïns del barri. Compartim la voluntat de construir una societat més humana i solidària, i estem convençuts que, sumant esforços, podem ampliar l'abast del nostre suport i arribar a més mares i infants.

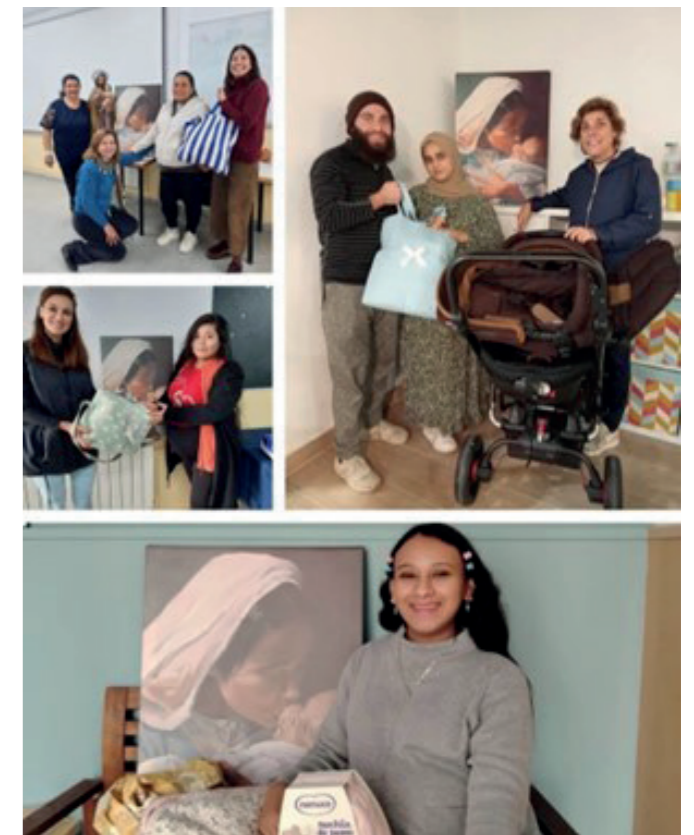
Estem oberts a compartir experiències, idees i projectes. Si alguna entitat o veí vol conèixer millor la nostra feina o fer alguna proposta, estarem encantats de parlar-ne i trobar punts d'unió.

### Ens trobareu a...

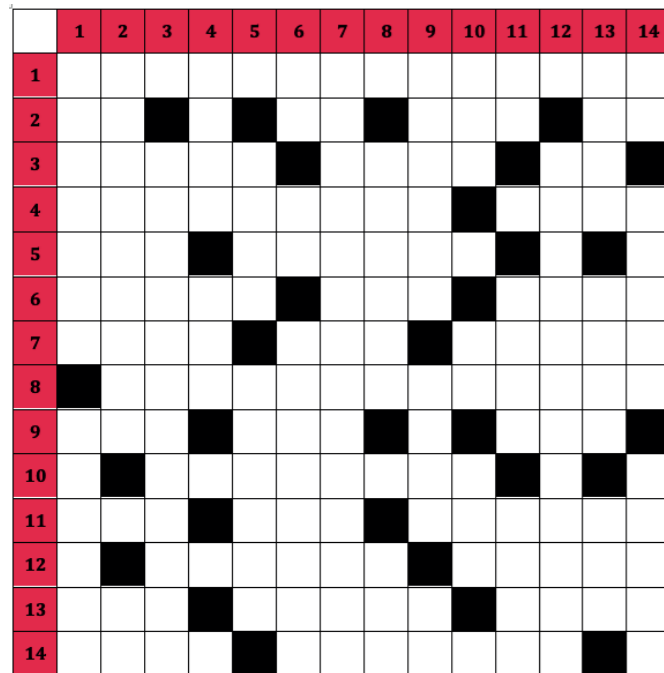
Per saber més sobre nosaltres, podeu visitar la nostra web <https://hogardemaria.org/> o escriure'ns a [soportesocialhdm@gmail.com](mailto:soportesocialhdm@gmail.com). Ens agradarà escoltar-vos.

Gràcies per fer barri, i per fer comunitat.

**Maria Cabré, responsable de l'àrea de Suport Social**



# ELS MOTS ENCREUATS DEL TOTA LA SAGRERA



**HORIZONTALS** 1.- Nom i cognom de l'inventor de l'ictini, mort a la Sagrera, que acaba lliscant per la darrera columna. 2.- La part més preuada del carrer Açores. Repetida pel barri. Tecnologies que trobem per la Meridiana. L'ocell planta la seva llar al revés. Sol sense límits. 3.- Mares amb pits prominents. Arna. En aquest precís moment, al carrer Jambrina. 4.- Extraordinàries. Estèril. 5.- Notaré només les consonants o les senars. Nom de Pardo Bazán. A Antonio i a Ricardos. Repetida a Vallès, absent a Ribot. 6.- Les cinc vocals ben ordenades. Millora el pernil. La clenxa ha perdut el cap. 7.- Té bona vist aquest felí. Contraatacs sense extrems. Nom femení que ens protegeix de la Moliné. 8.- Inquiet arquitecte arrelat a la Sagrera impulsor de naus culturals al barri (nom i cognom). 9.- Tinc tanta existència com un tronc. La Núria prescindeix de la Intel·ligència Artificial. Repetida a Cortit. Parlo sense menjar. 10.- Repetida a Garcilaso. Té uns pensaments tan estrambòtics que sembla que estigui

## SOLUCIONS

A	S	A	D	A	S	A	M	A	T	R	E	14	
L	X	E	S	L	A	G	E	L	E	R	E	13	
E	R	R	E	T	P	A	R	I	N	T	A	12	
L	A	R	A	C	A	L	I	L	O	T	I	11	
A	L	C	I	T	A	N	U	L	L	A	V	10	
O	L	R	T	R	U	N	C	O	S	A	9		
A	N	A	S	A	B	R	E	I	A	V	X	8	
R	A	P	M	E	A	V	A	R	X	N	I	7	
A	X	N	E	A	L	G	U	O	I	E	V	6	
L	A	V	A	L	I	L	E	M	R	E	N	5	
C	O	R	X	S	E	I	T	D	A	U	N	4	
A	J	C	S	U	R	S	E	M	A	V	3		
L	S	N	A	V	A	I	A	R	R	O	2		
O	R	I	U	N	O	N	S	I	S	C	A	1	
14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

mirant sempre el satèl·lit. Cinquanta al carrer Coll. És singular a Pacífic. 11.- Prefix que dona vida. Estil que no existeix. Penis del carallot. 12.- Vocal absent a Cienfuegos. Engendrant de cul. De nom Pere, fou un músic dinamitzador del barri tot donant continuïtat a Portugal. 13.- Tres de tres. Compleix la llei. Sisè. 14.- Erecta. La plaça de les arcades. A Juan i a Garay.

**VERTICALS** 1.- Pertany al nom. En Sabater ha perdut la cua, i no precisament la del Floquet de Neu. 2.- Garanteixo sense cap. Molt comuna al carrer Filipines. Repetides a la Sagrera. 3.- Singular a la Meridiana. Nom i cognom amb què es batejà la biblioteca sagrerena. 4.- Pensa que no sortirà cara. Vox s'altera, com si fos notícia. Repetida al passatge Coello. A Concepció i a Arenal. La vocal del carrer Gran. 5.- La vocal que no trobareu a Berenguer de Palou. En Masdeu ha perdut l'extremitat. Incapaç, maldestre. 6.- Opció majoritària l'1 d'octubre. Nota capgirada. Aplegarem. 7.- Nom i cognom de baríton internacional amb què s'ha batejat un carrer encara no inaugurat oficialment a la Sagrera. 8.- El més rodó del carrer Nobel. Danseu panxa enlaire. Repetida a Ciutat d'Elx. El primer és imprescindible per fer un passeig. 9.- Parnassià que ha perdut el títol. Sol ser el pis més elevat d'un edifici. Nota que apareix capgirada a Portugal. 10.- Moviment convuls que patim a l'àtic. L'única vocal repetida per Mossèn Juliana. Existeix a Hondures. Acrònim, molt a disgust seu, de Cayetana Álvarez de Toledo. Mig miler a l'avinguda i a la Meridiana. 11.- Article que, capgirat, va despullat. Empat als Jardins d'Elx. Monarca aràbic. Prega a Crist Rei. 12.- No és a Costa, però sí a Rica. Nom i cognom d'historiador contemporani que no és del Pallars sinó de la Sagrera. 13.- Encisarem només amb el cor. Repetit, o amb un xino, a poc a poc. Làrix sense parelles. 14.- Coll sense límits. El nom de la Zetnik. Extremitat ambicionada per l'enxaneta.

## CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA



# FOTODENÚNCIA

Diuen que una imatge val més que mil paraules, per la qual cosa en aquesta revista només us volem presentar algunes imatges captades a diferents racons de la Sagrera on queda en evidència la poca consciència cívica d'alguns dels nostres veïns. Des de l'AVV som els primers en demanar a les

autoritats competents que tinguin cura de l'espai ciutadà, però quan veiem això, a qui hem de demanar responsabilitats? Mirem, pensem i actuem en conseqüència. El barri és de tots i no és un abocador on tot s'hi val. Siguem educats i cívics.



## ELS PATINETS ELÈCTRICS HAURAN DE TENIR ASSEGURANÇA I S'AMPLIA LA DEFINICIÓ DE VEHICLE DE MOTOR



Els conductors de patinets elèctrics (i també de qualsevol altre vehicle de mobilitat personal) hauran de tenir **contractada una assegurança** i estar registrats si volen seguir circulant a partir del gener.

El Congrés dels Diputats va donar llum verda, finalment, **el 22 juliol**, a la nova normativa que el govern espanyol va aprovar com a projecte de llei a finals de maig. El canvi, a la llei també hi introdueix un nou concepte: el **vehicle personal lleuger**. La definició la va compartir, en un comunicat, el Ministeri d'Economia, Comerç i Empresa:

*“Són vehicles de motor elèctric que circulen per terra mitjançant una o més rodes, dotats d'una única plaça i que poden assolir una velocitat màxima entre 6 i 25 km/h si el seu pes és inferior a 25 kg o una velocitat màxima entre 6 i 14 km/h si el seu pes és superior a 25 kg.”*

Com a conseqüència de la modificació de la **Llei d'Assegurances de Vehicles**, fruit de la transposició d'una directiva europea, ha ampliat la mateixa **definició de**



**vehicles de motor**, i l'any que ve, tots els conductors que circulin en un **patinet, segway, monowheel** o similars, hauran de comptar amb l'assegurança de responsabilitat civil. Ara bé, també alguns vehicles agrícoles o industrials lleugers que fins ara estaven exempts d'assegurança, a partir del gener hauran de tenir-la contractada.

La posada en marxa de la llei també comportarà que el govern estableixi un **registre públic de vehicles personals lleugers** i dels propietaris d'aquests dispositius, a la Direcció General de Trànsit (DGT), abans del 2 de gener del 2026.

L'objectiu de la modificació de la llei és millorar la **protecció de les víctimes** d'accidents causats per aquests nous vehicles. **En el cas d'un accident** en què el conductor d'aquest tipus de vehicles resultava culpable, sovint la **víctima quedava desprotegida** i el conductor d'aquest tipus de vehicles, sense assegurança, es podia arribar a declarar **insolvent**. La nova llei, per tant, impedirà que aquests incidents es repeteixin.

La reforma millora també la **valoració d'indemnitzacions** per danys personals, que s'agilitza i amplia les **vies extrajudicials** disponibles, i garanteix que les **víctimes siguin indemnitzades**, fins i tot si l'asseguradora és insolvent, gràcies a la cobertura ampliada del Consorci de Compensació d'Assegurances.

Tot i la limitació de velocitat per llei, molts d'aquests vehicles acaben sent modificats pels seus propietaris per augmentar-ne la velocitat màxima, alguns fins i tot **superen els 60 km/h**, segons fonts policials.

# Dolça Llar

LA TEVA IMMOBILIÀRIA DE CONFIANÇA

## Per què?

- ✔ Simple i fàcil, això és el que ens diferencia
- ✔ Sense problemes
- ✔ Clars i honestos
- ✔ Assessorament fiscal
- ✔ Junts fins a l'escriptura
- ✔ Serveis transparents per a totes dues parts
- ✔ Atenció personalitzada
- ✔ Assessorament financer
- ✔ Banc de dades pròpies
- ✔ 9 oficines a peu de carrer

## Tu tries!

VALORACIONS **GRATUÏTES**  
I **SENSE COMPROMÍS**

Instagram @dolcallar

Truca'ns al  
**933 404 114**

C. Gran de la Sagrera, 178, Local 1  
08027 Barcelona

sagrera@dolcallar.es · www.dolcallar.es

Cada agència és autònoma, té la seva pròpia societat i el seu propi AICAT.

Vendre o Comprar  
el teu habitatge

PER NOMÉS **5000** €  
+IVA\*

\* Per a propietats de fins a 200.000€ que es posin a la venda a Barcelona ciutat.

